

Czarne Urwisko koło lutyni PLH020033 - dokumentacja planu zadań ochronnych (PZO)

1. Etap wstępny pracy nad Planem

1.1. Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Czarne Urwisko koło Lutyni
Kod obszaru	PLH020033
Opis granic obszaru	Pobierz punkty w formacie CSV
SDF	Brak
Położenie	Lądek-Zdrój(gmina miejsko-wiejska), Powiat: Kłodzki(woj. dolnośląskie)
Powierzchnia obszaru (w ha)	36.14
Status prawny	Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	2011-07-14
Termin zatwierdzenia Planu	
Koordynator Planu	Łukasz Niedźwiedz
Planista regionalny	Andrzej Ruszlewicz
Sprawujący nadzór	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu

1.2 Ustalenie terenu objętego Planem

L.p.	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa, pokrywającej/go się z obszarem, która/e może powodować wyłączenie części terenu ze sporządzania Planu	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
1	Śnieżnicki Park Krajobrazowy - (woj. dolnośląskie)	Śnieżnicki Park Krajobrazowy		36.14
2	Lądek Zdrój - (woj. dolnośląskie)	PLAN URZĄDZENIA LASU DLA NADLEŚNICTWA ŁĄDEK ZDRÓJ na okres 01.01.2010-31.12.2019		8.04

Teren objęty PZO: **Czarne Urwisko koło Lutyni** o powierzchni **36.14 (ha)**

1.3. Mapa obszaru Natura 2000

Legenda:

- - Czarne Urwisko koło Lutyni (Obszar Natura 2000)
- Przeźroczysty - Śnieżnicki Park Krajobrazowy (Park krajobrazowy) - Obszar niewyłączony
- Przeźroczysty - PLAN URZĄDZENIA LASU DLA NADLEŚNICTWA ŁĄDEK ZDRÓJ na okres 01.01.2010-31.12.2019 (Nadleśnictwo (PUL)) - Obszar niewyłączony

Mapa poglądowa obszaru Natura 2000 z wyszczególnieniem powierzchni wyłączonych i niewyłączonych ze sporządzania planu zadań ochronnych.

1.4. Opis założeń do sporządzania Planu

Specjalny Obszar Ochrony siedlisk Czarne Urwisko k. Lutyni zajmujący powierzchnię 36,1 ha, zatwierdzony został decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE z dnia 12.12.2008 r. jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Administracyjnie położony jest na terenie Gminy Łądek-Zdrój, powiat kłodzki, województwo dolnośląskie. W granicach ostoi zidentyfikowano występowanie 4 typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które stanowią łącznie ok. 70% powierzchni Obszaru. Obszar Czarne Urwisko k. Lutyni położony jest w obrębie bazaltowego wzgórza opadającego w kierunku południowo-wschodnim ku potokowi Luta. Na stokach wzniesienia występują zarówno cenne zbiorowiska leśne, jak i ekstensywnie użytkowane obszary łąk i pastwisk. Przedmioty ochrony w obszarze stanowią następujące siedliska przyrodnicze i gatunki zwierząt. Wśród zbiorowisk leśnych stanowiących przedmioty ochrony w Obszarze wyróżniono: jaworzyny i lasy klonowo-lipowe (Tillio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani [kod 9180] mające największy udział wśród zbiorowisk leśnych obszaru), kwaśne (Luzulo-Fagenion) [9110] oraz żyzne buczyny (Dentario-glandulosae-Fagenion, Galio-odorati-Fagenion) [9130]. Znaczną powierzchnię zajmują także niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris) [6510]. Specyficzna budowa geologiczna obszaru i obecność wychodni skalnych umożliwiły wykształcenie się siedliska ścian skalnych i urwisk krzemianowych ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii [8220].

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu ustanowi w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Czarne Urwisko k. Lutyni, kierując się koniecznością utrzymania i przywrócenia do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony wyznaczono ten obszar Natura 2000. W toku prac nad projektem planu zmianie może ulec lista przedmiotów ochrony obszaru. Obowiązek sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U z 2009 r. Nr 151. poz. 1220, ze zm.). Projekt sporządza sprawujący nadzór nad obszarem Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu. W toku prac nad planem ustalone zostaną m.in. metody poprawy lub utrzymania obecnego stanu ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze wraz z ustaleniem podmiotów odpowiedzialnych za wdrożenie niezbędnych działań. Projekt planu zadań ochronnych ma służyć wyeliminowaniu lub zminimalizowaniu zagrożeń poprzez podejmowanie właściwych działań ochronnych i tym samym ochronę obszaru i przedmiotów jego ochrony. Plan zadań ochronnych obejmuje 10 lat i jest ustanawiany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w formie zarządzenia. W dokumencie tym mogą być formułowane wskazania do zmian w studiach i planach zagospodarowania przestrzennego gmin i województwa. Wskazania do zmian w planach zagospodarowania przestrzennego może być wprowadzona tylko wtedy, gdy skutkiem ich realizacji byłoby istotne negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 z punktu widzenia celów ochrony obszaru, a więc istotne negatywne oddziaływanie na przedmioty ochrony, naruszenie integralności obszaru lub jego powiązań z obszarami sąsiednimi. Ustalenia planu zadań ochronnych mogą dotyczyć organów administracji samorządowej i terenów administracji rządowej, ale również właścicieli i użytkowników gruntów rolnych i leśnych, oraz wpływać na prowadzenie gospodarki wodnej i leśnej. W chwili zatwierdzenia planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 będzie możliwe kontrolowanie działań prowadzonych niezgodnie z ustaleniami planu, nakazanie wstrzymania działań zagrażających przedmiotom ochrony i podjęcie w wyznaczonym terminie czynności niezbędnych do przywrócenia poprzedniego stanu obszaru czy chronionych na nim gatunków i siedlisk.

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. osiadła	Pop. rozrodcza	Pop. przemieszczająca się	Pop. zimująca	Ocena pop. / Stopień reprezen.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opina dot. wpisu
S1	6510	Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	Arrhenatherion elatioris	46,9					C	B	C	B	
S2	8220	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii		0,1					C	A	C	B	
S3	9110	Kwaśne buczyny	Luzulo-Fagetum	3,6					C	A	C	B	
S3	9130	Żyzne buczyny	Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion	5,5					B	A	C	B	
S4	9180	* Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach	Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani	20					A	B	C	B	
S5	6430	Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	Adenostylion alliariae Convolvuletalia sepium	0									Siedlisko nie występuje na terenie Obszaru. Klasyfikacja siedliska na potrzeby sporządzenia pierwotnego SDF została dokonana niewłaściwie - brak odpowiednich warunków do występowania siedliska w Obszarze - brak cieków i terenów podmokłych.
Z1	1355	Wydra	Lutra lutra										Pierwotny błąd naukowy. Prawdopodobnie błędnie zinterpretowano przebieg granicy Obszaru w trakcie sporządzania pierwotnego SDF i włączono do niego potok Luta zasiedlony przez wydrę. W obecnych granicach nie istnieją warunki do występowania gatunku - brak siedlisk.

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

Pierwsze spotkanie informujące samorządy gminne o przystąpieniu do realizacji projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach działania 5.3 priorytetu V odbyło się w dniu 4 marca 2010 r.

W trakcie spotkania poinformowano właściwych wójtów, burmistrzów i prezydentów miast o założeniach projektu, liście obszarów Natura 2000 uwzględnionych w projekcie oraz zasadach współpracy przy tworzeniu projektów Planów Zadań Ochronnych (PZO). Następnie 1 marca 2011 r. na stronie internetowej (Biuletyn Informacji Publicznej) i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) oraz w Gazecie Wyborczej Dodatek Dolnośląski o zasięgu wojewódzkim ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 lutego 2011 r. o zamiarze przystąpienia do opracowania projektów Planów Zadań Ochronnych dla 11 obszarów Natura 2000 w województwie dolnośląskim (w tym dla przedmiotowego obszaru). Obwieszczenie zostało również przekazane w celu jego upublicznienia m.in. do Urzędu Miasta i Gminy Łądek-Zdrój. Następnie w dniu 30 listopada 2011 r. na stronie internetowej (Biuletyn Informacji Publicznej) i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) oraz w Gazecie Wyborczej Dodatek Dolnośląski ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 listopada 2011 r. informujące o możliwości zapoznania się z projektami 6 planów zadań ochronnych, których wykonawcą jest firma URS/Scott Wilson, w tym z projektem planu dla obszaru Natura 2000 „Czarne Urwisko koło Lutyni”. Obwieszczenie zostało również przekazane w celu jego upublicznienia m.in. do Urzędu Miasta i Gminy Łądek-Zdrój i Starosty Kłodzkiego.

W trakcie wszystkich etapów pracy nad projektem PZO obszaru Czarne Urwisko koło Lutyni osoby i instytucje zainteresowane miały możliwość zapoznawania się z wynikami prac nad projektem dokumentu oraz wnoszeniem uwag i wniosków do jego treści.

Wykonawca Planu zidentyfikował na podstawie uzyskanej wiedzy o wartościach przyrodniczych Obszaru i uwarunkowaniach społeczno-gospodarczych związanych z zachowaniem w odpowiednim stanie ochrony przedmiotów ochrony, wszystkie strony (podmioty prawne, osoby fizyczne i in.) potencjalnie zainteresowane ochroną Obszaru. Listę stron przekazano Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, która informowała listownie wszystkich interesariuszy o planowanych spotkaniach.

Pierwsze spotkanie w ramach prac nad projektem PZO odbyło się w dniu 18 sierpnia 2011 r. w UMiG w Łądku-Zdroju. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele lokalnego samorządu oraz Nadleśnictwa Łądek-Zdrój. Odpowiednie poinformowanie i zaangażowanie przedstawicieli samorządu lokalnego i struktur terenowych PGL LP w proces sporządzania PZO jest kluczowe dla powodzenia procesu tworzenia dokumentu i zaplanowania odpowiednich, skutecznych działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony Obszaru.

Spotkanie przeprowadzono właściwie, osiągając zakładane cele polegające na przybliżeniu procesu sporządzania projektu PZO i zaangażowaniu kluczowych grup interesu w proces tworzenia projektu Planu.

Na kolejne spotkanie w dniu 20 października br. w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Łądek-Zdrój, zaproszono poza grupami uczestniczącymi w pierwszym spotkaniu, także przedstawiciele lokalnej społeczności oraz użytkowników i właścicieli gruntów położonych w granicach Obszaru. Uczestnicy spotkania utworzyli Zespół Lokalnej Współpracy, który uczestniczył w dalszych pracach nad sporządzeniem projektu PZO. Udział w zespole był warunkowany indywidualną zgodą uczestnika spotkania. Na spotkaniu zaprezentowano propozycje zweryfikowanej w trakcie prac terenowych listy przedmiotów ochrony Obszaru wraz podaniem najważniejszych zagrożeń dla utrzymania lub poprawy ich stanu ochrony. Przedstawiono także propozycję najważniejszych działań dla zachowania lub poprawy stanu przedmiotów ochrony w Obszarze. Przedstawiono i przedyskutowano z uczestnikami spotkania projekt zmiany granic Obszaru wraz z podaniem merytorycznego uzasadnienia dla proponowanych zmian.

Drugie spotkanie ZLW odbyło się w dniu 29 listopada br. w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Łądek-Zdrój. Celem spotkania było zaprezentowanie projektu Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Czarne Urwisko k. Lutyni obejmujące przedstawienie zweryfikowanej w toku prac nad projektem PZO listy przedmiotów ochrony Obszaru, zaprezentowanie listy zidentyfikowanych istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz ustalonych, w odpowiedzi na nie, odpowiednich działań ochronnych. Zaprezentowano także projektowaną zmianę granicy obszaru Natura 2000, w tym przedstawiono relację ze spotkania negocjacyjnego na temat Obszaru, które odbyło się w dniu 11 listopada 2011 r. w siedzibie RDOŚ we Wrocławiu (w spotkaniu tym wzięli udział:

przedstawiciele UMiG Łądek-Zdrój, RDOŚ we Wrocławiu, Wykonawcy i ekspert fitosocjolog).

Członkowie ZLW otrzymali w trakcie spotkania komplet map prezentujących omawiane zagadnienia. Koordynator Planu omówił także strukturę PZO oraz wyjaśnił związku przyczynowo-skutkowe między jego poszczególnymi częściami (od analizy stanu zachowania poprzez identyfikację zagrożeń do listy działań ochronnych). Poinformowano także o sposobie i zasadach aktualnie prowadzonego procesu konsultacji społecznych projektu PZO. Po przeprowadzeniu części seminaryjnej zorganizowano wspólną wizję na terenie obszaru Natura 2000 w celu zapoznania członków Zespołu Lokalnej Współpracy z przyrodniczymi wartościami Obszaru oraz najważniejszymi zagadnieniami związanymi z jego ochroną. W trakcie spotkania zapoznano się z problematyką ochrony siedliska łąk świeżych. W wybranych płatach siedliska obserwowane są niekorzystne procesy polegające na zmianach struktury i składu gatunkowego łąk, czemu należy przeciwdziałać poprzez przywrócenie użytkowania pastwiskowego lub kośnego, a punktowo poprzez usunięcie nalotu drzew i krzewów.

Następnie członkowie wizji terenowej mieli okazję przyjrzeć się negatywnym oddziaływaniom na siedlisko jaworzyn i lasów klonowo-lipowych pochodzących od zabudowy letniskowej osady Ułęże. W obrębie drzewostanów bezpośrednio graniczących z zabudową obserwuje się synantropizację roślinności runa lasu (ruderalne gatunki roślin).

W załączniku do projektu dokumentacji Planu umieszczono protokoły z dotychczasowych spotkań przeprowadzonych w ramach opracowywania projektu PZO dla obszaru Czarne Urwisko k. Lutyni.

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
1	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	Planowanie przestrzenne, polityka regionalna, promocja regionu, udostępnianie informacji	Wybrzeże Słowackiego 12-14, 50-411 Wrocław	71 776 90 53, umwd@dolnyslask.pl
2	Starostwo Powiatowe w Kłodzku	Planowanie przestrzenne, zarządzanie gospodarką przestrzenną, nadzór nad gospodarką przestrzenną w lasach prywatnych, ochrona środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji	ul. Okrzei 1, 57-300 Kłodzko	74 865 75 23, powiat@powiat.klodzko.pl
3	Urząd Miasta i Gminy Łądek Zdrój	Planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze gminy, promocja regionu, udostępnianie informacji	ul. Rynek 31, 57-540 Łądek Zdrój	74 81 17 850, umig@ladek.pl
4	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Nadzór i planowanie gospodarki leśnej, użytkowanie siedlisk stanowiących przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000, edukacja ekologiczna i promocja	ul. Grunwaldzka 90, 50-357 Wrocław	71 377 17 00, rdlp@wroclaw.lasy.gov.pl
5	Nadleśnictwo Łądek-Zdrój	Nadzór i planowanie gospodarki leśnej, użytkowanie siedlisk stanowiących przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000, edukacja ekologiczna i promocja	Strachocin 42, 57-550 Stronie Śląskie	74 814 14 39, ladek@wroclaw.lasy.gov.pl
6	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu	Nadzór nad obszarami sieci Natura 2000, prowadzenie działań w zakresie ochrony przyrody na terenie województwa	Pl. Powstańców Warszawy 1, 50-951 Wrocław	71 340 68 07, sekretariat@rdos.wroclaw.pl
7	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Kłodzku	Doradztwo rolnicze w zakresie rozwoju wsi, rynków rolnych, w szczególności bezpośrednie wsparcie rolników w ramach WPR w obszarach tematycznych: zdrowie i dobrostan zwierząt, zdrowotność roślin, ochrona środowiska, upowszechnianie programów rolno środowiskowych i zasad cross-compliance	ul. Okrzei 6, 57-300 Kłodzko	74 867 38 01, pzd.klodzko@dodr.pl

8	Dolnośląska Izba Rolnicza Kłodzko	Reprezentowanie rolników, działalność na rzecz rozwiązywania ich problemów, doradztwo w zakresie rozwoju gospodarstw rolniczych, różnicowania ich działalności, pozyskiwania środków finansowych	ul. Wojska Polskiego 18; 57-300 Kłodzko	74 867 14 50, klodzko@izbarolnicza.pl
9	Agencja Nieruchomości Rolnych oddz. terenowy we Wrocławiu	Zarządzanie gruntami rolnymi własności Skarbu Państwa	ul. Mińska 60, 54-610 Wrocław	71 356 39 00, wroclaw@anr.gov.pl
10	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Wsparcie finansowe rolnictwa, wdrażanie w rolnictwie i na obszarach wiejskich instrumentów współfinansowanych z unijnego budżetu oraz udzielanie pomocy ze środków krajowych	ul. Harcerzy 6, 57-300 Kłodzko	74 865 31 74
11	Fundacja Kłodzka Wstęga Sudetów LGD	Promocja regionu, bezpośrednie wsparcie rolników w zakresie prowadzenia rolniczej i pozarolniczej działalności gospodarczej, reprezentowanie interesów lokalnej społeczności	pl. Staromłyński 5 57-540 Łądek Zdrój	74 814 81 59, kws@kws.org.pl
12	Rolnicy i prywatni użytkownicy gruntów	Właściciele, dzierżawcy gruntów rolnych i innych		

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
1	Andrzej Ruszlewicz	Planista regionalny RDOŚ we Wrocławiu, moderator	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu	aruszlewicz@rdos.wroclaw.pl, 71 340 68 39, 721 468 852,
2	Marta Łysiak	Przedstawiciel RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu	mlysiak@rdos.wroclaw.pl; 71 340 68 39, 50-951 Wrocław
3	Wojciech Lewandowski	Koordynator Planu	URS Polska Sp. z o.o.	wojciech.lewandowski@urs.com 728 942 176, 71 711 68 00, ul. Klecińska 123, 54-413 Wrocław
4	Krzysztof Świerkosz	Ekspert ds. siedlisk przyrodniczych	URS Polska Sp. z o.o.	Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego, ul. Sienkiewicza 21, 50-335 Wrocław
5	Tadeusz Stoś	Przedstawiciel ośrodków doradczych dla rolników	Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kłodzku	74 867 38 01, pzd.klodzko@dodr.pl, ul. Okrzei 6, 57-300 Kłodzko
6	Grażyna Góral	Przedstawiciel PGL LP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu	grazyna.goral@wroclaw.lasy.gov.pl, 505 190 805, ul. Grunwaldzka 90, 50-357 Wrocław
7	Sylwester Tomaszewicz	Przedstawiciel PGL LP	Nadleśnictwo Łądek-Zdrój	74 814-14-39, ladek@wroclaw.lasy.gov.pl, Strachocin 42, 57-550 Stronie Śląskie
8	Jan Chilarski	Przedstawiciel PGL LP	Nadleśnictwo Łądek-Zdrój	74 814-14-39, ladek@wroclaw.lasy.gov.pl, Strachocin 42, 57-550 Stronie Śląskie
9	Ewelina Pałyga Frodyma	Przedstawiciel PGL LP	Nadleśnictwo Łądek-Zdrój	74 814-14-39, ladek@wroclaw.lasy.gov.pl, Strachocin 42, 57-550 Stronie Śląskie
10	Kazimierz Szkudlarek	Przedstawiciel lokalnego samorządu	Burmistrz Miasta i Gminy Łądek-Zdrój	burmistrz@ladek.pl, 74 811 78 50, ul. Rynek 31, 57-540 Łądek Zdrój
11	Mirosława Hlebiak	Przedstawiciel lokalnego samorządu	UMiG Łądek-Zdrój	74 81 17 850, ochronasrodowiska@ladek.pl, ul. Rynek 31, 57-540 Łądek Zdrój

12	Łukasz Waluś	Przedstawiciel lokalnego samorządu	UMiG Łądek-Zdrój	74 81 17 850, umig@ladek.pl, ul. Rynek 31, 57-540 Łądek Zdrój
13	Grażyna Jesionowska Dariusz Jesionowski	Przedstawiciele lokalnej organizacji przyrodniczej	Stowarzyszenie Przyrodnicze "CIS"	fraxinus1@poczta.onet.pl
14	Irena Foremnik	Przedstawiciel administracji ochrony przyrody	Śnieżnicki Park Krajobrazowy	74 814 14 39, walbrzych@dzpk.pl, Strachocin 42, 57-550 Stronie Śląskie
15	Stanisław Skrobotun	Przedstawiciel organizacji łowieckiej	Polski Związek Łowiecki Zarząd Okręgowy w Wałbrzychu	74 84-250-62, zo.walbrzych@pzlow.pl, ul. 1 Maja 158, 58-305 Wałbrzych
16	Janusz Sosna	Przedstawiciel administracji samorządowej	Rada Miejska Miasta Łądek-Zdrój	ul. Rynek 31, 57-540 Łądek Zdrój
17	Jolanta Palczarska	Przedstawiciel administracji samorządowej	UMiG Łądek-Zdrój	gospodarkaprzestrzenna@ladek.pl; 74 81 17 850, ul. Rynek 31, 57-540 Łądek Zdrój
18	Patrycja Karolczak	Przedstawiciel administracji samorządowej	UMiG Łądek-Zdrój	rolnictwo@ladek.pl; 74 81 17 850, ul. Rynek 31, 57-540 Łądek Zdrój
19	Katarzyna Zdeb	Przedstawiciel biura projektowego	Regioplan Sp. z o.o.	ul. Wolbromska 7, 53-148 Wrocław
20	Tomasz Woś	Przedstawiciel administracji samorządowej	Starostwo Powiatowe w Kłodzku	74 865 75 23, powiat@powiat.klodzko.pl t.wos@powiat.klodzko.pl, ul. Okrzei 1, 57-300 Kłodzko,
21	mieszkaniec Ułęża	Właściciel gruntów	Osoba prywatna	
22	mieszkaniec Lutyni	Właściciel gruntów	Osoba prywatna	
23	mieszkaniec Lutyni	Właściciel gruntów	Osoba prywatna	
24	Mariusz Krynicki	Przedstawiciel administracji samorządowej	UMiG Łądek-Zdrój	lesnictwo@ladek.pl, 668 400 545, ul. Rynek 31, 57-540 Łądek Zdrój
25	Jadwiga Kuryluk	Przedstawiciel administracji samorządowej	UMiG Łądek-Zdrój	infrastruktura@ladek.pl, 74 811 78 69, ul. Rynek 31, 57-540 Łądek Zdrój
26	Jarosław Sitarz	Przedstawiciel firmy turystycznej	Invest Sport	ul. Droga na Bystre 9 A l. F; 234-500 Zakopane, 606 109 109
27	Zdzisław Dumański	Przedstawiciel lokalnej organizacji pozarządowej	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łądeckiej	prezes@tpzl.org.pl, 888 731 307, ul. Wiejska 12, 57-514 Łądek-Zdrój
28	Łucja Emeryk	Przedstawiciel lokalnej organizacji pozarządowej	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łądeckiej	prezes@tpzl.org.pl, 888 731 307, ul. Wiejska 12, 57-514 Łądek-Zdrój
29	Anna Łakoma	Przedstawiciel ARMiR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe Kłodzko	74 865 31 74, ul. Harcerzy 6, 57-300 Kłodzko
30	Anna Sadowska	Przedstawiciel ARMiR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe Kłodzko	74 865 31 74, ul. Harcerzy 6, 57-300 Kłodzko

Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

L.p.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
1	Materiały publikowane	Świerkosz K. 2003. Materiały do rozmieszczenia i zróżnicowania lasów klonowo-lipowych (Aceri-Tilietum Faber 1936) w Sudetach Środkowych. - Przyroda Sudetów 6: 73-82.	Cztery zdjęcia fitosocjologiczne zespołu Aceri-Tilietum z obszaru planowanego do objęcia ochroną.	Ograniczona - dokumentacja fitosocjologiczna siedliska 9180 z lat 2000-2003	Powszechne - literaturowe
2	Materiały publikowane	Świerkosz K. & Pielech R. 2004. Materiały do flory naczyniowej Ziemi Łądeckiej. - Przyroda Sudetów 7: 29-40	Gatunki roślin chronionych występujące na terenie obszaru	Ograniczona - nie dotyczy przedmiotów ochrony w obszarze	Powszechne - literaturowe
3	Materiały publikowane	Wyniki badań monitoringowych siedliska 9180 (K. Świerkosz 2006).	Określono stan siedliska 9810 na dwóch sąsiadujących powierzchniach Lutynia i Ułęże. W roku 2006 stan siedliska określono jak o właściwy (FV).	Ograniczona do ogólnych danych o obszarze i określenia stanu siedliska 9180 na dwóch stanowiskach	http://www.iop.krakow.pl/cn2000/monitoring/Baza/Siedliska/ObszarRok.aspx?j=1&jID=11&oID=219&rID=176

4	Materiały niepublikowane	Świerkosz K., Reczyńska K. 2011. Ekspertyza przyrodnicza wykonana na potrzeby opracowania Planu Zadań Ochronnych Czarne Urwisko koło Lutyni. Siedliska przyrodnicze.	Pełny	Wysoka - aktualne dane o rozmieszczeniu i stanie zachowania siedlisk przyrodniczych	Wykonawca PZO - URS/Scott Wilson
5	Materiały niepublikowane	Żuk K. 2011. Ekspertyza przyrodnicza wykonana na potrzeby opracowania Planu Zadań Ochronnych Czarne Urwisko koło Lutyni. Bezkąrowce.	Pełny	Wysoka - aktualne dane o rozmieszczeniu i stanie zachowania siedlisk przyrodniczych	Wykonawca PZO - URS/Scott Wilson
6	Materiały niepublikowane	Lewandowski W. 2011. Ekspertyza przyrodnicza wykonana na potrzeby opracowania Planu Zadań Ochronnych Czarne Urwisko koło Lutyni. Ssaki.	Pełny	Wysoka - aktualne dane o rozmieszczeniu i stanie zachowania siedlisk przyrodniczych	Wykonawca PZO - URS/Scott Wilson
7	Waloryzacja przyrodnicza	Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Łądek-Zdrój. Fulica Jankowski Wojciech, 2002 r.	Wstępny	Rozmieszczenie gatunków chronionych oraz wskazanie na wartość obszaru	RDOŚ we Wrocławiu
8	Ekspertyzy przyrodnicze	Dane jedynie dla ekspertyz ornitologicznych. Brak danych o występowaniu siedlisk przyrodniczych.			

Należy wymienić wszystkie źródła informacji wykorzystywane w procesie opracowania PZO. Podać należy pełną literaturę opublikowaną, dane nieopublikowane oraz informacje ustne.

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Położenie

Obszar Czarne Urwisko koło Lutyni zajmuje powierzchnię 36,1 ha. Położony jest w regionie biogeograficznym kontynentalnym, ok. 1,5 km na pół-wsch od miasta Łądek-Zdrój w gminie miejsko-wiejskiej Łądek-Zdrój, w powiecie kłodzkim, województwie dolnośląskim, w centralnej części Gór Złotych.

Biorąc pod uwagę przynależność fizyczno- geograficzną, Obszar położony jest w prowincji Masyw Czeski (33), podprowincji Sudety i Przedgórze Sudeckie (332), makroregionie Sudety Wschodnie (332.6), mezoregionie Góry Złote (332.61) (Kondracki 2000). Północno-wschodnią granicę Gór Złotych stanowi brzeżny uskok sudecki, od południowego-zachodu dolina Białej Łądeckiej i potok Morawka. Przełęcz Różaniec w północno-zachodniej części Gór Złotych zbudowana jest z sjenitu, grubo ławicowych wapieni krystalicznych (marmuru), amfibolitów i innych skał metamorficznych, zaś południowo-wschodnia część z gnejsu, łupków krystalicznych, granitu, intruzji bazaltowych, które występują m.in. w obrębie Czarnego Urwiska.

Obszar zlokalizowany jest w obrębie południowych stoków bazaltowego wzgórze w górnej części doliny Lutyni.

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej teren Czarnego Urwiska leży na terenie krainy Sudeckiej (VII), dzielnic Sudetów Wschodnich (VII.3) (Tramplera i in. 1994).

Gleby

W granicach Obszaru występują gleby brunatne właściwe.

Klimat

Klimat jest przejściowy, pomiędzy górskim Śnieżnika, a łagodnym Niziny Śląskiej. Klimat regionalny gminy charakteryzują poniżej przedstawione parametry:

- temperatury średnie wieloletnie: średnioroczna około 6° C, a średnie stycznia i lipca odpowiednio -3°C i 16,5°C;
- opady: suma średnioroczna ok. 750 mm;
- dominują wiatry południowo-zachodnie.

Wody powierzchniowe

W pobliżu wschodniej granicy Obszaru przepływa potok Luta, do którego uchodzi strumień Obszarniczka zbierający wody z zachodniego fragmentu Czarnego Urwiska. Potok Luta wchodzi w skład zlewni Nysy Kłodzkiej, w granicach Łądka-Zdroju uchodzi do Białej Łądeckiej.

Istniejące i proponowane formy ochrony przyrody zlokalizowane na terenie Obszaru

Obszar znajduje się w granicach Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego. Stanowi także cenny obiekt ze względu na wysokie walory przyrody nieożywionej (wychodnie bazaltu).

Struktura krajobrazu

Obszar tworzony jest przez mozaikę siedlisk leśnych i łąkowych o zróżnicowanym użytkowaniu (pastwiska i użytki zielone użytkowanie kośnie). Przy zachodniej granicy Obszaru zlokalizowana jest osada Ułęże. Centralną część ostoi stanowi tzw. Czarne Urwisko porośnięte lasami bukowymi i jaworzynami, w których obrębie zlokalizowane są wychodnie skał bazaltowych. Zwarty teren leśny otaczają kompleksy łąk świeżych.

Korytarze ekologiczne/powiązania z innymi obszarami Natura 2000

Obszar znajdujący się w obrębie Gór Złotych położony jest w obrębie Korytarza Zachodniego (KZ), który łączy kompleksy leśne Polski Zachodniej, od Sudetów poprzez Bory Dolnośląskie i Lasy Zielonogórskie po Puszcze Rzepińską i Park Narodowy Ujście Warty, gdzie dołącza do korytarza Północno-Centralnego (Jędrzejewski i in., 2006). „Czarne Urwisko k. Lutyni” zlokalizowane jest w bezpośredniej bliskości dużej ostoi „Góry Złote”, która otacza Obszar od stron zachodniej, północnej i

wschodniej.

Uwarunkowania społeczne i gospodarcze oraz przewidywane kierunki rozwoju

Obszar w przeważającej części poddawany jest ekstensywnej gospodarce leśnej i rolniczej (łąkowej). Teren Czarnego Urwiska stanowi atrakcyjne krajobrazowo i turystycznie miejsce, w którego sąsiedztwie powstała intensywnie rozrastająca się, letniskowa osada Ułęże. Dalsza zabudowa terenów otwartych w bezpośredniej bliskości siedlisk leśnych stanowi dla nich zagrożenie. Część terenów wokół Czarnego Urwiska przewidzianych jest do wykorzystania pod usługi sportowe (wyciąg i nartostrada) oraz zabudowę letniskową. Przy zarządzaniu Obszarem należy zwrócić uwagę na intensywność i wpływ antropopresji wynikający z zainwestowania terenów położonych wokół Obszaru.

Przedmioty ochrony obszaru

W granicach obszaru wyróżniono 5 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących w sumie około 70% jego powierzchni.

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków [ha]	Udział powierzchni w obszarze [%]
Lasy	Skarb Państwa	8.03	22.24
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	5.26	14.57
	Inne	0	0
Grunty orne	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Łąki trwałe	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	11.32	31.35
	Inne	0	0
Pastwiska trwałe	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	11.00	30.47
	Inne	0	0

Sady	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Grunty pod stawami	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Nieuzytki	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Wody stojące	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Wody płynące	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Grunty zabudowane	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Inne	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0.34	0.94
	Własność prywatna	0.06	0.16
	Inne	0	0

2.4. Zagospodarowanie terenów i działalność człowieka

Typy użytków	Typ własności	Powierzchnia objęta dopłatami UE [ha]	Rodzaj dopłaty/działania/priorytetu/programu
Lasy	Skarb Państwa	0	
	Własność komunalna	0	
	Własność prywatna	0	
	Inne	0	-
Sady	Skarb Państwa	0	
	Własność komunalna	0	
	Własność prywatna	0	
	Inne	0	-
Trwałe użytki zielone	Skarb Państwa	0	
	Własność komunalna	0	
	Własność prywatna	13.74	Obecnie w granicach obszaru Czarne Urwisko k. Lutyni stosowane są dopłaty bezpośrednie do produkcji rolnej (działki ewid. 4/4, 4/12, 9/1, obr. Lutynia). Program rolnośrodowiskowy w wariantcie 3.1 realizowany jest na dz. ewid. 4/4, 4/12, 9/1 obr. Lutynia.
	Inne	0	-
Wody	Skarb Państwa	0	
	Własność komunalna	0	
	Własność prywatna	0	
	Inne	0	-
Tereny zadrzewione lub zakrzewione	Skarb Państwa	0	
	Własność komunalna	0	
	Własność prywatna	0	
	Inne	0	-
Inne	Skarb Państwa	0	
	Własność komunalna	0	
	Własność prywatna	0	
	Inne	0	-

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

L.p.	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
1	Uchwała Nr XVI/185/03 Rady Miejskiej w Łądku Zdroju z dnia 3 grudnia 2003 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Lutynia (Uchwała Nr XVI/185/03 Rady Miejskiej w Łądku-Zdroju z dnia 3 grudnia 2003 r.)	Rada Miejska w Łądku Zdroju	UWAGA: Plan sporządzony przed uchwaleniem nowego studium. Dla terenów w obszarze i sąsiadujących z obszarem N2000 na przedmioty ochrony mogą mieć następujące ustalenia: działka nr 5/16 - zabudowa mieszkaniowo-letniskowa na działkach nie mniejszych niż 2000 m ² (symbol ML-1). Plan dopuszcza zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, indywidualną zabudowę letniskową wraz z niezbędną infrastrukturą (drogi wewnętrzne, ścieżki rowerowe) oraz produkcję rolną, ogrodniczą i sadowniczą.	Możliwe oddziaływania na siedlisko 9180	W Planie brak tego rodzaju zapisów. Pożądanym zapisem jest wyłączenie dz. nr 5/16 spod możliwości zabudowy ze względu na obecność siedliska 9180 w jej obrębie.
2	Uchwała Nr L/376/10 Rady Miejskiej w Łądku Zdroju z dnia 29 października 2010 roku w sprawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Łądek Zdrój	Rada Miejska w Łądku Zdroju	Dla nieruchomości położonych w granicach obszaru Natura 2000 (działki nr 10, 7/2 oraz części działek nr 4/49, 9/1, 7/1) studium ustala dominujące przeznaczenie leśne (symbol 9.2.ZL). Dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, w tym na cele masowego wypoczynku oraz zalesianie kompleksów rolnych. Dopuszczalne jest również lokalizowanie inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym o znaczeniu ponadlokalnym. Nieruchomości położone częściowo na obszarze Natura 2000, a częściowo w jego sąsiedztwie studium przeznacza m. in. pod tereny o dominującej funkcji terenów rolniczych (symbol 9.1 R) - działki nr 4/12, 5/23, 9/1, 8/2, 147/1, 147/2, 146, części działek nr 4/4 i 148, oraz część działki nr 4/12. Dopuszczono zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI, a także lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym o znaczeniu ponadlokalnym.	Potencjalnie wpływ na siedlisko 6510 Potencjalnie wpływ na siedlisko 6510	W studium brak tego rodzaju zapisów. Zapis stwarza potencjalne zagrożenie dla siedliska w związku z możliwym pogorszeniem stanu i zmniejszeniem powierzchni w wyniku zalesienia. W Studium brak tego rodzaju zapisów. Zapis stwarza potencjalnie zagrożenie dla siedliska ze względu na pogorszenie parametrów struktury i funkcji oraz możliwe zmniejszenie powierzchni.
3	Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Łądek Zdrój na lata 2007-2013	Rada Miejska w Łądku Zdroju	Na liście rezerwowej inwestycji planowanych do realizacji umieszczono melioracje użytków zielonych i gruntów na terenie gminy.	Potencjalnie 6510	Wyłączenie spod melioracji obszarów występowania siedliska przyrodniczego oraz terenów, na których prace melioracyjne służące odwodnieniu gruntu mogą mieć niekorzystny wpływ na stan ochrony siedliska w Obszarze.
4	Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Łądek Zdrój	Rada Miejska w Łądku Zdroju	W zakresie ochrony przyrody, krajobrazu i turystyki na lata 2005-2011 przewidziano m. in. zalesianie gruntów porolnych i uprawę roślin wysokoenergetycznych (poz. 30).	Potencjalnie 6510	Wyłączenie spod zalesień i upraw roślin energetycznych obszarów występowania siedliska przyrodniczego w granicach Obszaru.

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych - dane zweryfikowane

L.p.	Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia (w ha)	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/Uzasadnienie do wyłączenie z prac terenowych
Siedliska przyrodnicze							
1	9180 *Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach	B	7.18		Zobacz na mapie	Bardzo dobry	Prace w pełnym zakresie przeprowadzone w okresie VII-VIII 2011 r. na potrzeby sporządzenia projektu PZO. Brak konieczności prowadzenia prac uzupełniających
2	9110 Kwaśne buczyny	A	1.31		Zobacz na mapie	Bardzo dobry	Prace w pełnym zakresie przeprowadzone w okresie VII-VIII 2011 r. na potrzeby sporządzenia projektu PZO. Brak konieczności prowadzenia prac uzupełniających
3	6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	B	16.44		Zobacz na mapie	Bardzo dobry	Prace w pełnym zakresie przeprowadzone w okresie VII-VIII 2011 r. na potrzeby sporządzenia projektu PZO. Brak konieczności prowadzenia prac uzupełniających
4	8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii	A	0.05		Zobacz na mapie	Bardzo dobry	Prace w pełnym zakresie przeprowadzone w okresie VII-VIII 2011 r. na potrzeby sporządzenia projektu PZO. Brak konieczności prowadzenia prac uzupełniających
5	9130 Żyzne buczyny	A	2.01		Zobacz na mapie	Bardzo dobry	Prace w pełnym zakresie przeprowadzone w okresie VII-VIII 2011 r. na potrzeby sporządzenia projektu PZO. Brak konieczności prowadzenia prac uzupełniających

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

6510 Nizinne i podgórskie łąki użytkowane ekstensywnie.

Krótką charakterystyka

Na terenie obszaru łąki kośne rozwijają się prawidłowo i są objęte regularną gospodarką łąkarską na działkach 148, 9/1, 8/2 (oceny FV) oraz na działkach 5/12, 4/12, 4/4 (ocena U1). W płatach tych występuje szereg gatunkowo typowych dla siedliska 6510 takich jak: rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, chaber ostrołuskowy *Centaurea oxylepis*, chaber łąkowy *Centaruea jacea*, tymotka łąkowa *Phleum pratense*, szczaw zwyczajny *Rumex acetosa*, jaskier ostry *Ranunculus acris*, przytulia pospolita *Galium mollugo*, barszcz zwyczajny *Heracleum sphondyliu*. Dominują rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius* i kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, zaś na okrajkach, w sąsiedztwie zadrzewień lub w miejscach okresowo nie koszonych pojawiają się także nitrofilne byliny jak świerżabek korzenny *Chaerophyllum aromaticum*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, ostrożeń polny *Cirsium arvense*. Użytkowanie łąk jest zróżnicowane, część łąk jest regularnie koszone, a następnie dopasane w okresie jesiennym, na części prowadzony jest wyłącznie wypas lub użytkowanie kośne. W płacie na działce 146 zauważalna jest domieszka gatunków podsiewanych, jak koniczyna łąkowa *Trifolium pratense* oraz perz właściwy *Elymus repens*, a także gatunki związane z nadmiernym wypasem jak grzebienica pospolita *Cynosurus cristatus*.

Działki nr 7/1 (część) oraz 7/2 nie są koszone od wielu lat, co spowodowało zmiany w strukturze i funkcji siedliska (ocena U2). Nadal występują tu jego gatunki

charakterystyczne łąk świeżych, jednak dominują gatunki takie jak: trybula leśna *Anthriscus sylvestris*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, ostrożeń polny *Cirsium oleraceum*, tymotka łąkowa *Phleum pratense*; licznie towarzyszą im też gatunki nitrofilne oraz wysokie byliny (świerząbek korzenny *Chaerophyllum aromaticum*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, ostrożeń łąkowy *Cirsium arvense*) oraz krzewy i siewki drzew (jeżyna fałdowana *Rubus plicatus*, róża pospolita *Rosa canina*, głóg jednoszyjkowy *Crataegus monogyna*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*). Łączne zwarcie krzewów na działkach 7/1 oraz 7/2 wynosi około 10%.

Ogólny stan zachowania siedliska w sieci Natura 2000

Zgodnie z danymi GIOŚ siedlisko 6510 badane było do tej pory na niewielkiej liczbie stanowisk, lecz w 69% stan U1, 14% stan U2 a tylko 13,8% stan FV. W Polsce, zgodnie z wynikami sprawozdań z realizacji Dyrektywy Siedliskowej – raportem sporządzanym zgodnie z postanowieniami art. 17. 1 tej Dyrektywy stan siedliska oceniono generalnie na U1.

Ranga w obszarze

Istotny w obszarze przedmiot ochrony zajmujący niemal połowę jego powierzchni. Znacząca część siedliska utrzymana w stanie właściwym (FV).

Stan zachowania w obszarze, zagrożenia.

Na terenie obszaru łąki kośne rozwijają się prawidłowo i są objęte regularną gospodarką łąkarską na działkach 148, 9/1, 8/2 (oceny FV) oraz na działkach 5/12, 4/12, 4/4 (ocena U1). Na działkach 7/1 oraz 7/2 stan siedliska oceniono na U2.

Podstawowe zagrożenia dla zachowania siedliska w obszarze to:

Inwazja gatunków obcych geograficznie (nawłóć późna *Solidago serotina*, łubin trwały *Lupinus polyphyllus*) – Id 4; Id 5

Nadmierny udział nitrofilnych bylin (pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, świerząbek korzenny *Chaerophyllum aromaticum*, ostrożeń lancetowaty *Cirsium vulgare*) – Id 4, Id 5.

Nadmierny wypas połączony z pojawianiem gatunków nitrofilnych oraz grzebienica pospolita *Cynosurus cristatus* – Id 7.

Zaprzestanie koszenia i zmiany w strukturze gatunkowej – Id 5.

Eutrofizacja wskutek zaprzestania koszenia – Id 5.

8220 – ściany skalne i urwiska krzemianowe z roślinnością chasmofityczną *Androsacetalia vandellii*

Krótką charakterystyka

Siedlisko rozwija się w podtypie 8220-3 (Mszysto paprociowe zbiorowiska zacienionych skał kwaśnych i obojętnych) typowym dla zacienionych skał śródleśnych. W jego składzie gatunkowych występują gatunki typowe takie jak paprotka zwyczajna *Polypodium vulgare*, zanokcica skalna *Asplenium trichomanes* subsp. *quadrialeans*, paprotnica krucha *Cystopteris fragilis*, nercznica samcza *Dryopteris filix-mas*. Nie potwierdzono występowania zanokcicy północnej *Asplenium septentrionale*, która była tu notowana w kilku egzemplarzach, jednak to nieliczne stanowisko mogło zostać nie zauważone podczas badań terenowych. Jednak płat, w którym gatunek ten występował (Id 9 – Czarne Urwisko) traktowano jako płat podtypu 8220-1 (Naskalne, szczelinowe zbiorowiska paproci serpentynitowych), który został być może nadmiernie zacieniony wskutek rozwoju siewek drzew w bezpośrednim sąsiedztwie urwiska.

Ogólny stan zachowania siedliska w sieci Natura 2000

Zgodnie z danymi GIOŚ siedlisko 8220 badane było do tej pory na 44 stanowiskach w obszarze kontynentalnym. Z tego 45,6% otrzymało ocenę FV, 30,4 – U1 oraz 23,9% U2. W Polsce, zgodnie z wynikami raportu na potrzeby Art. 17 Dyrektywy Siedliskowej stan siedliska oceniono generalnie na U1.

Ranga w obszarze

Ważny przedmiot ochrony, dobrze wykształcony na większości stanowisk i z typowym składem gatunkowym.

Stan zachowania w obszarze, zagrożenia.

Stan zachowania oceniony na FV.

Podstawowe zagrożenia dla zachowania siedliska w obszarze:

Inwazja gatunków obcych geograficznie (niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*) – pojedynczo w Id 9 oraz Id 10. Istnieje obawa o nadmierne zacienienie – Id 9.

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)

Krótką charakterystyka

Acydofilne lasy bukowe rozwijające się na stromych stokach o przewadze procesów wymywania nad akumulacją, tworzą dwa płaty otoczone przez inne zbiorowiska leśne. Gatunkami typowymi są buk zwyczajny *Fagus sylvatica* (warstwa drzew) oraz trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*, starzec Fuchsa *Senecio fuchsii*, *Luzula luzuloides*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, borówka czarna *Vaccinium myrtillus*.

Ogólny stan zachowania siedliska w sieci Natura 2000

Siedlisko nie było poddane monitoringowi szczegółowemu w ramach prac GIOŚ. W Polsce, zgodnie z wynikami raportu na potrzeby Art. 17 Dyrektywy Siedliskowej stan siedliska oceniono generalnie na U1.

Ranga w obszarze

Istotny przedmiot ochrony z uwagi na dobry stan zachowania oraz funkcjonalne powiązania z otaczającymi go lasami klonowo-lipowymi i żyznymi buczynami.

Stan zachowania w obszarze, zagrożenia

Stan zachowania a obszarze oceniono pierwotnie na U1 z uwagi na oddziaływanie zwierzyny leśnej oraz mniejszą niż oczekiwano liczbę martwych pni stojących i leżących. Jest to jednak ocena porównująca siedlisko do stanu zachowania w obszarach ochrony ścisłej, uznano więc ostatecznie, że należy uznać jego stan ochrony za właściwy FV.

Podstawowe zagrożenia dla zachowania siedliska w obszarze:

Zgryzanie siewek oraz podrostu drzew przez zwierzynę płową, nie można jednak na tym etapie badań jednoznacznie ocenić wpływ tego oddziaływania (Id 1, Id 2). Potencjalnym zagrożeniem jest możliwość prowadzenia gospodarki leśnej bez uwzględnienia wymagań ochrony siedliska (Id 1, Id 2).

Poza tym nie obserwowano zagrożeń aktualnych.

9130 Żyzne buczyny (*Dentario enneaphylli-Fagenion*)

Krótką charakterystyka

Żyzne lasy bukowe rozwijające się w otoczeniu lasów klonowo-lipowych w pobliżu szczytu wzgórza, w miejscach o mniejszym nachyleniu lub u jego podstawy (niewielki płat). Z gatunków typowych występują w warstwie drzewostanu buk zwyczajny *Fagus sylvatica* i jodła pospolita *Abies alba*, zaś w warstwie krzewów i runa m.in. leszczyna pospolita *Corylus avellana*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, starzec Fuchsa *Senecio fuchsii*, stokłosa *Benekena* *Bromus benekenii*, czyściec leśny *Stachys sylvatica*, nerecznica samcza *Dryopteris filix mas*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, bluszcz pospolity *Hedera helix*, pierwiosnek wyniosły *Primula elatior* i inne.

Ogólny stan zachowania siedliska w sieci Natura 2000

Siedlisko nie było poddane monitoringowi szczegółowemu w ramach prac GIOŚ. W Polsce, zgodnie z wynikami raportu na potrzeby Art. 17 Dyrektyw Siedliskowej stan siedliska oceniono generalnie na U1.

Ranga w obszarze

Istotny przedmiot ochrony z uwagi na dobry stan zachowania oraz funkcjonalne powiązania z otaczającymi go lasami klonowo-lipowymi i kwaśnymi buczynami.

Stan zachowania w obszarze, zagrożenia

Stan zachowania a obszarze oceniono pierwotnie na U1 z uwagi na oddziaływanie zwierzyny leśnej oraz mniejszą niż oczekiwano liczbę martwych pni stojących i leżących i sporadyczne pojawianie się niecierpka drobnokwiatowego. Jest to jednak ocena porównująca siedlisko do stanu zachowania w obszarach ochrony ścisłej, uznano więc ostatecznie, że należy uznać jego stan ochrony za właściwy FV.

Podstawowe zagrożenia dla zachowania siedliska w obszarze:

Zgryzanie siewek oraz podrostu drzew przez zwierzynę płąwą, nie można jednak na tym etapie badań jednoznacznie ocenić wpływ tego oddziaływania (Id 3, Id 12).

Występowanie obcego gatunku inwazyjnego – niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora* (Id 12)

Potencjalnym zagrożeniem jest możliwość prowadzenia gospodarki leśnej bez uwzględnienia wymagań ochrony siedliska (Id 3, Id 12).

9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis*-*Acerion pseudoplatani*)

Krótką charakterystyka

Większą część siedliska stanowi płat o bardzo dobrym stanie zachowania (Id 13) zajmujący 5,4 ha obszaru i leżący na południowych stokach Czarnego Urwiska. Z gatunków typowych występują tu w warstwie drzewostanu lipa szerokolistna *Tilia platyphyllos*, klon pospolity *Acer platanoides*, klon jawor *Acer pseudoplatanus*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, jodła pospolita *Abies alba*, zaś w runie stokłosa Benekena *Bromus benekenii*, czerniec gronkowy *Actaea spicata*, dzwonek jednostronny *Campanula rapunculoides*, nerecznica samcza *Dryopteris filix-mas*, fiołek leśny *Viola reichenbachiana*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, wawrzynek wilcz łyko *Daphne mezereum*, listera jajowata *Listera ovata*, pierwiosnka wyniosła *Primula elatior*.

Siedlisko rozwijające się na stoku zachodnim (Id 11 - 1,8 ha) jest wykształcone w stopniu znacznie gorszym, głównie wskutek presji antropogenicznej ze strony miejscowości Ułęż. W runie dominują pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica* i podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, ponadto niektóre z partii zostały poddane wycinkom i prześwietleniu, co skutkuje dalszym rozwojem gatunków nitrofilnych.

Ogólny stan zachowania siedliska w sieci Natura 2000

Siedlisko poddane szczegółowemu i ogólnemu monitoringowi w latach 2006-2008 na terenie całej Polski. Na 71% badanych stanowisk jego stan oceniono jako właściwy (FV), na 20% jako niezadowolający (U1) zaś na 9% jako zły (U2).

W Polsce, zgodnie z wynikami raportu na potrzeby Art. 17 Dyrektywy Siedliskowej stan siedliska oceniono generalnie na U1.

Ranga w obszarze

Podstawowy przedmiot ochrony w obszarze, większa część siedliska wykształcona w stopniu dobrym (płat o największej powierzchni Id 13).

Stan zachowania w obszarze, zagrożenia

Większa część powierzchni siedliska wykształcona w stopniu doskonałym (Id 13), pozostała w stopniu złym (Id 11).

Nadmierne użytkowanie drzewostanu wiąże się ze zmianami struktury gatunkowej i przestrzennej oraz inwazją gatunków synantropijnych i obcych geograficznie (ID 11, działka 5/12 - poza terenem Nadleśnictwa Łądek-Zdrój).

Dodatkowym potencjalnym zagrożeniem jest możliwość prowadzenia gospodarki leśnej bez uwzględnienia wymagań ochrony siedliska (Id 13).

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Przedmioty ochrony objęte Planem										
L.p.	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV,U1,U2,XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV,U1,U2,XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV,U1,U2,XX	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV,U1,U2,XX	Uwagi
1	*Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach	9180	2610	Powierzchnia siedliska: FV Struktura i funkcje: U1 Perspektywy ochrony: FV	Gatunki charakterystyczne (s376)	brak	FV	U1	U1	Zniekształcenie siedliska na pow. 1,8 ha. Największy płat oceniony na FV.
					Obce gatunki inwazyjne (s382)	brak	FV			
					Struktura drzewostanu na stanowisku (s385)	brak	FV			
2	*Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach	9180	b25c	Powierzchnia siedliska: FV Struktura i funkcje: U1 Perspektywy ochrony: FV	Gatunki charakterystyczne (s376)	brak	FV	U1	U1	
					Obce gatunki inwazyjne (s382)	brak	FV			
					Struktura drzewostanu na stanowisku (s385)	brak	FV			
3	Kwaśne buczyny	9110	d623	Powierzchnia siedliska: FV Struktura i funkcje: U1 Perspektywy ochrony: FV	Gatunki charakterystyczne (s451)	brak	FV	U1	FV	Mała Liczba martwych pni leżących i stojących
					Martwe drewno (s456)	brak	FV			
					Obce gatunki inwazyjne (s458)	brak	FV			

4	Kwaśne buczyny	9110	db73	Powierzchnia siedliska: FV	Gatunki charakterystyczne (s451)	brak	FV	U1	FV	
				Struktura i funkcje: U1	Martwe drewno (s456)	brak	FV			
				Perspektywy ochrony: FV	Obce gatunki inwazyjne (s458)	brak	FV			
5	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	6510	1126	Powierzchnia siedliska: U1	Ekspansja krzewów i podrostu drzew (s220)	brak	U1	U1	U1	
				Struktura i funkcje: U1	Gatunki charakterystyczne (s221)	brak	FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych (s223)	brak	U1			
				Perspektywy ochrony: U1	Martwa materia organiczna (s224)	brak	U1			
					Obce gatunki inwazyjne (s225)	brak	U1			
6	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	6510	a265	Powierzchnia siedliska: U1	Ekspansja krzewów i podrostu drzew (s220)	brak	U1	U1	U1	
				Struktura i funkcje: U1	Gatunki charakterystyczne (s221)	brak	FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych (s223)	brak	U1			
				Perspektywy ochrony: U1	Martwa materia organiczna (s224)	brak	U1			
					Obce gatunki inwazyjne (s225)	brak	U1			
7	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	6510	cf14	Powierzchnia siedliska: U1	Ekspansja krzewów i podrostu drzew (s220)	brak	U1	U1	U1	
				Struktura i funkcje: U1	Gatunki charakterystyczne (s221)	brak	FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych (s223)	brak	U1			
				Perspektywy ochrony: U1	Martwa materia organiczna (s224)	brak	U1			
					Obce gatunki inwazyjne (s225)	brak	U1			
8	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	6510	e5cc	Powierzchnia siedliska: U1	Ekspansja krzewów i podrostu drzew (s220)	brak	U1	U1	U1	
				Struktura i funkcje: U1	Gatunki charakterystyczne (s221)	brak	FV			
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych (s223)	brak	U1			
				Perspektywy ochrony: U1	Martwa materia organiczna (s224)	brak	U1			
					Obce gatunki inwazyjne (s225)	brak	U1			

9	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	6510	f70d	Powierzchnia siedliska: U1	Ekspansja krzewów i podrostu drzew (s220)	brak	U1	U1	U1		
				Struktura i funkcje: U1	Gatunki charakterystyczne (s221)	brak	FV				
					Gatunki ekspansywne roślin zielnych (s223)	brak	U1				
					Perspektywy ochrony: U1	Martwa materia organiczna (s224)	brak				U1
					Obce gatunki inwazyjne (s225)	brak	U1				
10	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii	8220	2a47	Powierzchnia siedliska: FV	Gatunki charakterystyczne (s337)	brak	FV	U1	FV		
				Struktura i funkcje: U1	Obce gatunki inwazyjne (s341)	brak	XX				
					Pokrycie przez gatunki traw (s343)	brak	FV				
					Ślady wspinaczki lub wydeptywania (s346)	brak	FV				
					Perspektywy ochrony: FV	Występowanie jeżyn, malin, dzikiego bzu czarnego i bzu koralowego (s347)	brak				XX
11	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii	8220	3d4a	Powierzchnia siedliska: FV	Gatunki charakterystyczne (s337)	brak	FV	U1	FV		
				Struktura i funkcje: U1	Obce gatunki inwazyjne (s341)	brak	XX				
					Pokrycie przez gatunki traw (s343)	brak	FV				
					Ślady wspinaczki lub wydeptywania (s346)	brak	FV				
					Perspektywy ochrony: FV	Występowanie jeżyn, malin, dzikiego bzu czarnego i bzu koralowego (s347)	brak				XX
12	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii	8220	7c59	Powierzchnia siedliska: FV	Gatunki charakterystyczne (s337)	brak	FV	U1	FV		
				Struktura i funkcje: U1	Obce gatunki inwazyjne (s341)	brak	XX				
					Pokrycie przez gatunki traw (s343)	brak	FV				
					Ślady wspinaczki lub wydeptywania (s346)	brak	FV				
					Perspektywy ochrony: FV	Występowanie jeżyn, malin, dzikiego bzu czarnego i bzu koralowego (s347)	brak				XX
13	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii	8220	d7bd	Powierzchnia siedliska: FV	Gatunki charakterystyczne (s337)	brak	FV	U1	FV		
				Struktura i funkcje: U1	Obce gatunki inwazyjne (s341)	brak	XX				
					Pokrycie przez gatunki traw (s343)	brak	FV				
					Ślady wspinaczki lub wydeptywania (s346)	brak	FV				
					Perspektywy ochrony: FV	Występowanie jeżyn, malin, dzikiego bzu czarnego i bzu koralowego (s347)	brak				XX

14	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	8220	d935	Powierzchnia siedliska: FV Struktura i funkcje: U1 Perspektywy ochrony: FV	Gatunki charakterystyczne (s337)	brak	FV	U1	FV	
					Obce gatunki inwazyjne (s341)	brak	XX			
					Pokrycie przez gatunki traw (s343)	brak	FV			
					Ślady wspinaczki lub wydeptywania (s346)	brak	FV			
					Występowanie jeżyn, malin, dzikiego bzu czarnego i bzu koralowego (s347)	brak	XX			
15	Żyzne buczyny	9130	11ae	Powierzchnia siedliska: FV Struktura i funkcje: U1 Perspektywy ochrony: FV	Martwe drewno (S366)	brak	XX	U1	FV	Mała liczba martwych pni
16	Żyzne buczyny	9130	3c3a	Powierzchnia siedliska: FV Struktura i funkcje: U1 Perspektywy ochrony: FV	Martwe drewno (S366)	brak	XX	U1	FV	
17	Żyzne buczyny	9130	cfc3	Powierzchnia siedliska: FV Struktura i funkcje: U1 Perspektywy ochrony: FV	Martwe drewno (S366)	brak	XX	U1	FV	

4. Analiza zagrożeń

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			istniejące	potencjalne	
1	*Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach 9180	2610	1. eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania;	2. eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania;	1. Nadmierne użytkowanie drzewostanu w części siedliska powoduje zmiany w strukturze gatunkowej i przestrzennej oraz inwazje gatunków synantropijnych i obcych geograficznie.; 2. Potencjalnym zagrożeniem jest zmiana dotychczasowej gospodarki leśnej w pozostałych płatach i prowadzenie użytkowania lasu o niekorzystnym wpływie na stan zachowania siedliska.;
2	*Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach 9180	b25c	1. eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania;	2. eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania;	1. Nadmierne użytkowanie drzewostanu w części siedliska powoduje zmiany w strukturze gatunkowej i przestrzennej oraz inwazje gatunków synantropijnych i obcych geograficznie.; 2. Potencjalnym zagrożeniem jest zmiana dotychczasowej gospodarki leśnej w pozostałych płatach i prowadzenie użytkowania lasu o niekorzystnym wpływie na stan zachowania siedliska.;
3	Kwaśne buczyny 9110	d623	1. szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji);	2. eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania;	1. Zgryzanie siewek oraz podrostu drzew przez zwierzynę płową utrudnia naturalne odnawianie się siedliska i ogranicza jego wielopiętrowość.; 2. Potencjalnym zagrożeniem jest zmiana dotychczasowej gospodarki leśnej i prowadzenie użytkowania lasu o niekorzystnym wpływie na stan zachowania siedliska.;
4	Kwaśne buczyny 9110	db73	1. szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji);	2. eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania;	1. Zgryzanie siewek oraz podrostu drzew przez zwierzynę płową utrudnia naturalne odnawianie się siedliska i ogranicza jego wielopiętrowość.; 2. Potencjalnym zagrożeniem jest zmiana dotychczasowej gospodarki leśnej i prowadzenie użytkowania lasu o niekorzystnym wpływie na stan zachowania siedliska.;
5	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie 6510	1126	1. zaniechanie / brak koszenia; 2. intensywny wypas bydła; 3. zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; 4. obce gatunki inwazyjne;	5. Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej; 6. Nawożenie /nawozy sztuczne/; 7. zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; 8. zaniechanie / brak koszenia;	1. Część płatów siedliska w wyniku zaprzestania użytkowania ulega degradacji objawiającej się pogorszeniem struktury, składu gatunkowego siedliska oraz wkraczaniem krzewów i nalotu drzew, gatunków obcych geograficznie.; 2. Część płatów siedliska podlega zbyt intensywnemu wypasowi bydła, co skutkuje niekorzystnymi zmianami w strukturze i składzie gatunkowym siedliska (pojawianie się gatunków nitrofilnych oraz grzebienicy pospolitej <i>Cynosurus cristatus</i>).; 3. Gromadzenie się materii organicznej co przejawia się nadmiernym udziałem nitrofilnych gatunków bylin.; 4. Na kilku powierzchniach siedliska obserwuje się inwazję nawłoci olbrzymiej <i>Solidago gigantea</i> i łubinu trwałego <i>Lupinus polyphyllus</i> .; 5. Zagrożeniem będzie pozostawianie pokosu na powierzchniach łąkowych, co spowoduje nadmierne nagromadzenie martwej materii i wpłynie negatywnie na zbiorowiska łąkowe.; 6. Nadmierne użyżnienie siedliska poprzez nawożenie może doprowadzić do jego degeneracji i wycofania się cennych gatunków.;
6	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie 6510	a265	1. obce gatunki inwazyjne; 2. zaniechanie / brak koszenia; 3. intensywny wypas bydła; 4. zarzucenie pasterstwa, brak wypasu;	5. zaniechanie / brak koszenia; 6. Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej; 7. Nawożenie /nawozy sztuczne/; 8. zarzucenie pasterstwa, brak wypasu;	1. Na kilku powierzchniach siedliska obserwuje się inwazję nawłoci olbrzymiej <i>Solidago gigantea</i> i łubinu trwałego <i>Lupinus polyphyllus</i> .; 2. Część płatów siedliska w wyniku zaprzestania użytkowania ulega degradacji objawiającej się pogorszeniem struktury, składu gatunkowego siedliska oraz wkraczaniem krzewów i nalotu drzew, gatunków obcych geograficznie.; 3. Część płatów siedliska podlega zbyt intensywnemu wypasowi bydła, co skutkuje niekorzystnymi zmianami w strukturze i składzie gatunkowym siedliska (pojawianie się gatunków nitrofilnych oraz grzebienicy pospolitej <i>Cynosurus cristatus</i>).; 4. Gromadzenie się materii organicznej co przejawia się nadmiernym udziałem nitrofilnych gatunków bylin.; 6. Zagrożeniem będzie pozostawianie pokosu na powierzchniach łąkowych, co spowoduje nadmierne nagromadzenie martwej materii i wpłynie negatywnie na zbiorowiska łąkowe.; 7. Nadmierne użyżnienie siedliska poprzez nawożenie może doprowadzić do jego degeneracji i wycofania się cennych gatunków.;

7	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie 6510	cf14	1. zaniechanie / brak koszenia; 2. intensywny wypas bydła; 3. zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; 4. obce gatunki inwazyjne;	5. Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej; 6. Nawożenie /nawozy sztuczne/; 7. zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; 8. zaniechanie / brak koszenia;	1. Część płatów siedliska w wyniku zaprzestania użytkowania ulega degradacji objawiającej się pogorszeniem struktury, składu gatunkowego siedliska oraz wkraczaniem krzewów i nalotu drzew, gatunków obcych geograficznie.; 2. Część płatów siedliska podlega zbyt intensywnemu wypasowi bydła, co skutkuje niekorzystnymi zmianami w strukturze i składzie gatunkowym siedliska (pojawianie się gatunków nitrofilnych oraz grzebienicy pospolitej <i>Cynosurus cristatus</i>).; 3. Gromadzenie się materii organicznej co przejawia się nadmiernym udziałem nitrofilnych gatunków bylin.; 4. Na kilku powierzchniach siedliska obserwuje się inwazję nawłoci olbrzymiej <i>Solidago gigantea</i> i łubinu trwałego <i>Lupinus polyphyllus</i> .; 5. Zagrożeniem będzie pozostawianie pokosu na powierzchniach łąkowych, co spowoduje nadmierne nagromadzenie martwej materii i wpłynie negatywnie na zbiorowiska łąkowe.; 6. Nadmierne użyźnienie siedliska poprzez nawożenie może doprowadzić do jego degeneracji i wycofania się cennych gatunków.;
8	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie 6510	e5cc	1. zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; 2. zaniechanie / brak koszenia; 3. intensywny wypas bydła; 4. obce gatunki inwazyjne;	5. zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; 6. Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej; 7. Nawożenie /nawozy sztuczne/; 8. zaniechanie / brak koszenia;	1. Gromadzenie się materii organicznej co przejawia się nadmiernym udziałem nitrofilnych gatunków bylin.; 2. Część płatów siedliska w wyniku zaprzestania użytkowania ulega degradacji objawiającej się pogorszeniem struktury, składu gatunkowego siedliska oraz wkraczaniem krzewów i nalotu drzew, gatunków obcych geograficznie.; 3. Część płatów siedliska podlega zbyt intensywnemu wypasowi bydła, co skutkuje niekorzystnymi zmianami w strukturze i składzie gatunkowym siedliska (pojawianie się gatunków nitrofilnych oraz grzebienicy pospolitej <i>Cynosurus cristatus</i>).; 4. Na kilku powierzchniach siedliska obserwuje się inwazję nawłoci olbrzymiej <i>Solidago gigantea</i> i łubinu trwałego <i>Lupinus polyphyllus</i> .; 6. Zagrożeniem będzie pozostawianie pokosu na powierzchniach łąkowych, co spowoduje nadmierne nagromadzenie martwej materii i wpłynie negatywnie na zbiorowiska łąkowe.; 7. Nadmierne użyźnienie siedliska poprzez nawożenie może doprowadzić do jego degeneracji i wycofania się cennych gatunków.;
9	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie 6510	f70d	1. obce gatunki inwazyjne; 2. intensywny wypas bydła; 3. zaniechanie / brak koszenia; 4. zarzucenie pasterstwa, brak wypasu;	5. zaniechanie / brak koszenia; 6. Nawożenie /nawozy sztuczne/; 7. Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej; 8. zarzucenie pasterstwa, brak wypasu;	1. Na kilku powierzchniach siedliska obserwuje się inwazję nawłoci olbrzymiej <i>Solidago gigantea</i> i łubinu trwałego <i>Lupinus polyphyllus</i> .; 2. Część płatów siedliska podlega zbyt intensywnemu wypasowi bydła, co skutkuje niekorzystnymi zmianami w strukturze i składzie gatunkowym siedliska (pojawianie się gatunków nitrofilnych oraz grzebienicy pospolitej <i>Cynosurus cristatus</i>).; 3. Część płatów siedliska w wyniku zaprzestania użytkowania ulega degradacji objawiającej się pogorszeniem struktury, składu gatunkowego siedliska oraz wkraczaniem krzewów i nalotu drzew, gatunków obcych geograficznie.; 4. Gromadzenie się materii organicznej co przejawia się nadmiernym udziałem nitrofilnych gatunków bylin.; 6. Nadmierne użyźnienie siedliska poprzez nawożenie może doprowadzić do jego degeneracji i wycofania się cennych gatunków.; 7. Zagrożeniem będzie pozostawianie pokosu na powierzchniach łąkowych, co spowoduje nadmierne nagromadzenie martwej materii i wpłynie negatywnie na zbiorowiska łąkowe.;
10	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i> 8220	2a47	1. obce gatunki inwazyjne;	2. Ewolucja biocenotyczna, sukcesja;	1. Stan zachowania części siedliska ulega pogorszeniu przez wkraczanie gatunków obcych - niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> (zagrożenie praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność występowania gatunku).; 2. W otoczeniu siedliska znajdują się zbiorowiska leśne, które w wyniku rozwoju (nadmierne zwarcie koron drzew) mogą spowodować jego zacienienie prowadzące do niekorzystnej zmiany w siedlisku.;
11	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i> 8220	3d4a	1. obce gatunki inwazyjne; 2. obce gatunki inwazyjne;	3. Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; 4. Ewolucja biocenotyczna, sukcesja;	1. Stan zachowania części siedliska ulega pogorszeniu przez wkraczanie gatunków obcych - niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> (zagrożenie praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność występowania gatunku).; 2. Stan zachowania części siedliska ulega pogorszeniu przez wkraczanie gatunków obcych - niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> (zagrożenie praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność występowania gatunku).; 3. W otoczeniu siedliska znajdują się zbiorowiska leśne, które w wyniku rozwoju (nadmierne zwarcie koron drzew) mogą spowodować jego zacienienie prowadzące do niekorzystnej zmiany w siedlisku.; 4. W otoczeniu siedliska znajdują się zbiorowiska leśne, które w wyniku rozwoju (nadmierne zwarcie koron drzew) mogą spowodować jego zacienienie prowadzące do niekorzystnej zmiany w siedlisku.;

12	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii 8220	7c59	1. obce gatunki inwazyjne;	2. Ewolucja biocenotyczna, sukcesja;	1. Stan zachowania części siedliska ulega pogorszeniu przez wkraczanie gatunków obcych - niecierpek drobnokwiatowy Impatiens parviflora (zagrożenie praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność występowania gatunku).; 2. W otoczeniu siedliska znajdują się zbiorowiska leśne, które w wyniku rozwoju (nadmierne zwarcie koron drzew) mogą spowodować jego zacienienie prowadzące do niekorzystnej zmiany w siedlisku.;
13	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii 8220	d7bd	1. obce gatunki inwazyjne; 2. obce gatunki inwazyjne;	3. Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; 4. Ewolucja biocenotyczna, sukcesja;	1. Stan zachowania części siedliska ulega pogorszeniu przez wkraczanie gatunków obcych - niecierpek drobnokwiatowy Impatiens parviflora (zagrożenie praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność występowania gatunku).; 2. Stan zachowania części siedliska ulega pogorszeniu przez wkraczanie gatunków obcych - niecierpek drobnokwiatowy Impatiens parviflora (zagrożenie praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność występowania gatunku).; 3. W otoczeniu siedliska znajdują się zbiorowiska leśne, które w wyniku rozwoju (nadmierne zwarcie koron drzew) mogą spowodować jego zacienienie prowadzące do niekorzystnej zmiany w siedlisku.;
14	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii 8220	d935	1. obce gatunki inwazyjne;	2. Ewolucja biocenotyczna, sukcesja;	1. Stan zachowania części siedliska ulega pogorszeniu przez wkraczanie gatunków obcych - niecierpek drobnokwiatowy Impatiens parviflora (zagrożenie praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność występowania gatunku).; 2. W otoczeniu siedliska znajdują się zbiorowiska leśne, które w wyniku rozwoju (nadmierne zwarcie koron drzew) mogą spowodować jego zacienienie prowadzące do niekorzystnej zmiany w siedlisku.;
15	Żyzne buczyny 9130	11ae	1. szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji); 2. obce gatunki inwazyjne;	3. eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania;	1. Zgryzanie siewek oraz podrostu drzew przez zwierzynę płową utrudnia naturalne odnawianie się siedliska i ogranicza jego wielopiętrowość.; 2. Stan zachowania części siedliska ulega pogorszeniu poprzez wkraczanie gat. obcych geograficznie, takich jak niecierpek drobnokwiatowy Impatiens parviflora (zagr. praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność gat.); 3. Potencjalnym zagrożeniem jest zmiana dotychczasowej gospodarki leśnej i prowadzenie użytkowania lasu o niekorzystnym wpływie na stan zachowania siedliska.;
16	Żyzne buczyny 9130	3c3a	1. szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji); 2. obce gatunki inwazyjne;	3. eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania;	1. Zgryzanie siewek oraz podrostu drzew przez zwierzynę płową utrudnia naturalne odnawianie się siedliska i ogranicza jego wielopiętrowość.; 2. Stan zachowania części siedliska ulega pogorszeniu poprzez wkraczanie gat. obcych geograficznie, takich jak niecierpek drobnokwiatowy Impatiens parviflora (zagr. praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność gat.); 3. Potencjalnym zagrożeniem jest zmiana dotychczasowej gospodarki leśnej i prowadzenie użytkowania lasu o niekorzystnym wpływie na stan zachowania siedliska.;
17	Żyzne buczyny 9130	cfc3	1. szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji); 2. obce gatunki inwazyjne;	3. eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania;	1. Zgryzanie siewek oraz podrostu drzew przez zwierzynę płową utrudnia naturalne odnawianie się siedliska i ogranicza jego wielopiętrowość.; 2. Stan zachowania części siedliska ulega pogorszeniu poprzez wkraczanie gat. obcych geograficznie, takich jak niecierpek drobnokwiatowy Impatiens parviflora (zagr. praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność gat.); 3. Potencjalnym zagrożeniem jest zmiana dotychczasowej gospodarki leśnej i prowadzenie użytkowania lasu o niekorzystnym wpływie na stan zachowania siedliska.;

5. Cele zadań ochronnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
1	*Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach 9180	U1	1. Zachowanie siedliska oraz doprowadzanie do właściwego stanu we fragmencie nadmiernie eksploatowanym. Poprawa struktury drzewostanu - pozostawienie do naturalnej sukcesji i rozwoju	10 lat (po 10 latach kontrola i ew. wskazanie dalszych działań ochronnych)
2	Kwaśne buczyny 9110	FV	1. Zachowanie siedliska na terenie ostoi w niepogorszonym stanie. 2. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie wpływu zwierzyny płowej na siedlisko.	
3	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie 6510	U1	Zachowanie lub odtworzenie siedliska i poprawa jego stanu poprzez ochronę czynną - ekstensywne użytkowanie łąkarskie lub łąkarsko-pastwiskowe.	5-7 lat
4	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i> 8220	FV	1. Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony. 2. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie kształtowania warunków w części siedliska ulegającej ocienieniu	Utrzymanie stanu istniejącego
5	Żyzne buczyny 9130	FV	1. Zachowanie siedliska na terenie ostoi w niepogorszonym stanie. 2. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie wpływu zwierzyny płowej na siedlisko.	

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	9180 - *Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach - 2610	Działania związane z ochroną czynną						
		Nr						
		1						
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
		Nr						
		1	Utrzymanie obecnego sposobu gospodarowania w siedlisku		Działka 190/2	Stale		Nadleśnictwo Łądek Zdrój
		2	W czasie realizacji zadań gospodarczych (uproszczony plan urzędzenia lasu) uwzględnić zmianę sposobu gospodarowania w płacie siedliska	- umożliwienie regeneracji siedliska poprzez zaniechanie usuwania drzew, podrostu i podszytu	Działki: 5/16, 5/20, 5/22	Stale		Starostwo Powiatowe w Kłodzku właściciele lub użytkownicy gruntów z siedliskiem Nadleśnictwo Łądek Zdrój (nadzór)
		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
		Nr						
		1	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMŚ co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
2	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000		
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony								
Nr								
1	Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie zwierzyny płowej na stan siedlisk - założenie poletek doświadczalnych w siedliskach w drugim roku realizacji PZO, ocena w ramach monitoringu stanu przedmiotu ochrony;	w wypadku stwierdzenia wzrostu oddziaływania do skali zagrażającej samoodnowieniu siedlisk - zmniejszanie presji poprzez redukcję populacji zwierzyny łownej według zasad wskazanych przez eksperta	Działka 190/2			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwo Łądek Zdrój		

2	9180 - *Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach - b25c	Nr	Działania związane z ochroną czynną					
		1						
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		1	Utrzymanie obecnego sposobu gospodarowania w siedlisku		Działka 190/2	Stale		Nadleśnictwo Łądek Zdrój
		2	W czasie realizacji zadań gospodarczych (uproszczony plan urządzenia lasu) uwzględnić zmianę sposobu gospodarowania w płacie siedliska	- umożliwienie regeneracji siedliska poprzez zaniechanie usuwania drzew, podrostu i podszytu	Działki: 5/16, 5/20, 5/22	Stale		Starostwo Powiatowe w Kłodzku właściciele lub użytkownicy gruntów z siedliskiem Nadleśnictwo Łądek Zdrój (nadzór)
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
		1	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMŚ co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		1	Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie zwierzyny płowej na stan siedlisk - założenie poletek doświadczalnych w siedliskach w drugim roku realizacji PZO, ocena w ramach monitoringu stanu przedmiotu ochrony;	w wypadku stwierdzenia wzrostu oddziaływania do skali zagrażającej samoodnowieniu siedlisk - zmniejszanie presji poprzez redukcję populacji zwierzyny łownej według zasad wskazanych przez eksperta	Działka 190/2			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwo Łądek Zdrój
3	9110 - Kwaśne buczyny - d623	Nr	Działania związane z ochroną czynną					
		1						
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		1	Utrzymanie obecnego sposobu gospodarowania w siedlisku		Działka 190/2	Stale		Nadleśnictwo Łądek Zdrój
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
		1	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMŚ co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		1	Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie zwierzyny płowej na stan siedlisk - założenie poletek doświadczalnych w siedliskach w drugim roku realizacji PZO, ocena w ramach monitoringu stanu przedmiotu ochrony;	w wypadku stwierdzenia wzrostu oddziaływania do skali zagrażającej samoodnowieniu siedlisk - zmniejszanie presji poprzez redukcję populacji zwierzyny łownej według zasad wskazanych przez eksperta	Działka 190/2			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwo Łądek Zdrój
		4	9110 - Kwaśne buczyny - db73	Nr	Działania związane z ochroną czynną			
1								
Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania							
1	Utrzymanie obecnego sposobu gospodarowania w siedlisku				Działka 190/2	Stale		Nadleśnictwo Łądek Zdrój
Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych							
1	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMŚ co 3 lata od roku ustanowienia PZO				Działka 190/2			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
2	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO				Działka 190/2			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony							
1	Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie zwierzyny płowej na stan siedlisk - założenie poletek doświadczalnych w siedliskach w drugim roku realizacji PZO, ocena w ramach monitoringu stanu przedmiotu ochrony;			w wypadku stwierdzenia wzrostu oddziaływania do skali zagrażającej samoodnowieniu siedlisk - zmniejszanie presji poprzez redukcję populacji zwierzyny łownej według zasad wskazanych przez eksperta	Działka 190/2			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwo Łądek Zdrój

5	6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - 1126	Nr	Działania związane z ochroną czynną					
		1						
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		1	Zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony, położonych na trwałych użytkach zielonych		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciele lub posiadacz obszaru
		2	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno - pastwiskowe trwałych użytków zielonych	Stale; koszenie w terminie od 15 czerwca do 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokryw glebowej, nie więcej niż dwa razy w roku, przy wysokości koszenia 5-15 cm; możliwe spasanie jednak w obsadzie nie większej niż aktualnie stosowana	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciele lub posiadacz obszaru
		3	Przywracanie właściwego stanu siedliska: usunięcie nalotu drzew i krzewów w płatach siedliska 6510.		Działki nr: 7/1 (część), 7/2 (całość)	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		4	Użytkowanie ekstensywne kośne lub kośno-pastwiskowe. Koszenie działek w terminie od 1 do 15 czerwca, drugi pokos od 1 do 30 września, z usunięciem biomasy poza teren siedliska w ciągu 14 dni od skoszenia.	Koszenie na wysokości 10-15 cm. Nie należy kosić okrężnie od zewnątrz do środka koszonej powierzchni. Nawożenia poniżej 60 kg N/ha/rok i niestosowanie środków ochrony roślin (poza mazaczami herbicydowymi).	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		5	W wypadku ekstensywnego użytkowania kośno-pastwiskowego, pierwszy pokos w terminie i warunkach jak powyżej, wypas zwierząt po pierwszym pokosie od 15 sierpnia do 15 października, obsada do 1 DJP/ha,	maksymalne obciążenie pastwiska do 5 DJP ha (2,5 t/ha). Dopuszczalny jest całoroczny wypas bydła i koni pod warunkiem stosowania wypasu naprzemiennie z użytk. kośnym (całoroczny wypas działki nie częściej niż co trzeci rok).	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		6	Pozostawianie 10-20% powierzchni niewykasanej łącznie dla wszystkich użytkowanych działek z siedliskiem (płaty niewykoszone powinny odnosić się do całości siedliska,	a nie tylko do działek ewidencyjnych), co roku w innym miejscu.	Cały obszar Natura 2000	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		7	Przywracanie właściwego stanu siedliska: usunięcie roślin gatunków inwazyjnych obcych siedliskowo lub geograficznie.		Cały obszar Natura 2000	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
		1	Kontrola płatów siedlisk w zakresie wykonanych działań ochronnych co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMS co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		3	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		1						

6	6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - a265	Nr	Działania związane z ochroną czynną					
		1						
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		1	Zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony, położonych na trwałych użytkach zielonych		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciele lub posiadacz obszaru
		2	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno - pastwiskowe trwałych użytków zielonych	Stale; koszenie w terminie od 15 czerwca do 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokryw glebowej, nie więcej niż dwa razy w roku, przy wysokości koszenia 5-15 cm; możliwe spasanie jednak w obsadzie nie większej niż aktualnie stosowana	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciele lub posiadacz obszaru
		3	Przywracanie właściwego stanu siedliska: usunięcie nalotu drzew i krzewów w płatach siedliska 6510.		Działki nr: 7/1 (część), 7/2 (całość)	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		4	Użytkowanie ekstensywne kośne lub kośno-pastwiskowe. Koszenie działek w terminie od 1 do 15 czerwca, drugi pokos od 1 do 30 września, z usunięciem biomasy poza teren siedliska w ciągu 14 dni od skoszenia.	Koszenie na wysokości 10-15 cm. Nie należy kosić okrężnie od zewnątrz do środka koszonej powierzchni. Nawożenia poniżej 60 kg N/ha/rok i niestosowanie środków ochrony roślin (poza mazaczami herbicydowymi).	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		5	W wypadku ekstensywnego użytkowania kośno-pastwiskowego, pierwszy pokos w terminie i warunkach jak powyżej, wypas zwierząt po pierwszym pokosie od 15 sierpnia do 15 października, obsada do 1 DJP/ha,	maksymalne obciążenie pastwiska do 5 DJP ha (2,5 t/ha). Dopuszczalny jest całoroczny wypas bydła i koni pod warunkiem stosowania wypasu naprzemiennie z użytk. kośnym (całoroczny wypas działki nie częściej niż co trzeci rok).	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		6	Pozostawianie 10-20% powierzchni niewykasanej łącznie dla wszystkich użytkowanych działek z siedliskiem (płaty niewykoszone powinny odnosić się do całości siedliska,	a nie tylko do działek ewidencyjnych), co roku w innym miejscu.	Cały obszar Natura 2000	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		7	Przywracanie właściwego stanu siedliska: usunięcie roślin gatunków inwazyjnych obcych siedliskowo lub geograficznie.		Cały obszar Natura 2000	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
		1	Kontrola płatów siedlisk w zakresie wykonanych działań ochronnych co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMS co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		3	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		1						

7	6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - cf14	Nr	Działania związane z ochroną czynną					
		1						
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		1	Zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony, położonych na trwałych użytkach zielonych		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciele lub posiadacz obszaru
		2	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno - pastwiskowe trwałych użytków zielonych	Stale; koszenie w terminie od 15 czerwca do 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokryw glebowej, nie więcej niż dwa razy w roku, przy wysokości koszenia 5-15 cm; możliwe spasanie jednak w obsadzie nie większej niż aktualnie stosowana	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciele lub posiadacz obszaru
		3	Przywracanie właściwego stanu siedliska: usunięcie nalotu drzew i krzewów w płatach siedliska 6510.		Działki nr: 7/1 (część), 7/2 (całość)	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		4	Użytkowanie ekstensywne kośne lub kośno-pastwiskowe. Koszenie działek w terminie od 1 do 15 czerwca, drugi pokos od 1 do 30 września, z usunięciem biomasy poza teren siedliska w ciągu 14 dni od skoszenia.	Koszenie na wysokości 10-15 cm. Nie należy kosić okrężnie od zewnątrz do środka koszonej powierzchni. Nawożenia poniżej 60 kg N/ha/rok i niestosowanie środków ochrony roślin (poza mazaczami herbicydowymi).	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		5	W wypadku ekstensywnego użytkowania kośno-pastwiskowego, pierwszy pokos w terminie i warunkach jak powyżej, wypas zwierząt po pierwszym pokosie od 15 sierpnia do 15 października, obsada do 1 DJP/ha,	maksymalne obciążenie pastwiska do 5 DJP ha (2,5 t/ha). Dopuszczalny jest całoroczny wypas bydła i koni pod warunkiem stosowania wypasu naprzemiennie z użytk. kośnym (całoroczny wypas działki nie częściej niż co trzeci rok).	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		6	Pozostawianie 10-20% powierzchni niewykasanej łącznie dla wszystkich użytkowanych działek z siedliskiem (płaty niewykoszone powinny odnosić się do całości siedliska,	a nie tylko do działek ewidencyjnych), co roku w innym miejscu.	Cały obszar Natura 2000	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		7	Przywracanie właściwego stanu siedliska: usunięcie roślin gatunków inwazyjnych obcych siedliskowo lub geograficznie.		Cały obszar Natura 2000	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
		1	Kontrola płatów siedlisk w zakresie wykonanych działań ochronnych co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMS co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		3	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		1						

8	6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - e5cc	Nr	Działania związane z ochroną czynną					
		1						
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		1	Zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony, położonych na trwałych użytkach zielonych		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciele lub posiadacz obszaru
		2	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno - pastwiskowe trwałych użytków zielonych	Stale; koszenie w terminie od 15 czerwca do 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokryw glebowej, nie więcej niż dwa razy w roku, przy wysokości koszenia 5-15 cm; możliwe spasanie jednak w obsadzie nie większej niż aktualnie stosowana	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciele lub posiadacz obszaru
		3	Przywracanie właściwego stanu siedliska: usunięcie nalotu drzew i krzewów w płatach siedliska 6510.		Działki nr: 7/1 (część), 7/2 (całość)	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		4	Użytkowanie ekstensywne kośne lub kośno-pastwiskowe. Koszenie działek w terminie od 1 do 15 czerwca, drugi pokos od 1 do 30 września, z usunięciem biomasy poza teren siedliska w ciągu 14 dni od skoszenia.	Koszenie na wysokości 10-15 cm. Nie należy kosić okrężnie od zewnątrz do środka koszonej powierzchni. Nawożenia poniżej 60 kg N/ha/rok i niestosowanie środków ochrony roślin (poza mazaczami herbicydowymi).	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		5	W wypadku ekstensywnego użytkowania kośno-pastwiskowego, pierwszy pokos w terminie i warunkach jak powyżej, wypas zwierząt po pierwszym pokosie od 15 sierpnia do 15 października, obsada do 1 DJP/ha,	maksymalne obciążenie pastwiska do 5 DJP ha (2,5 t/ha). Dopuszczalny jest całoroczny wypas bydła i koni pod warunkiem stosowania wypasu naprzemiennie z użytk. kośnym (całoroczny wypas działki nie częściej niż co trzeci rok).	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		6	Pozostawianie 10-20% powierzchni niewykasanej łącznie dla wszystkich użytkowanych działek z siedliskiem (płaty niewykoszone powinny odnosić się do całości siedliska,	a nie tylko do działek ewidencyjnych), co roku w innym miejscu.	Cały obszar Natura 2000	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		7	Przywracanie właściwego stanu siedliska: usunięcie roślin gatunków inwazyjnych obcych siedliskowo lub geograficznie.		Cały obszar Natura 2000	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
		1	Kontrola płatów siedlisk w zakresie wykonanych działań ochronnych co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMS co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		3	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		1						

9	6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - f70d	Nr	Działania związane z ochroną czynną					
		1						
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		1	Zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony, położonych na trwałych użytkach zielonych		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciele lub posiadacz obszaru
		2	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno - pastwiskowe trwałych użytków zielonych	Stale; koszenie w terminie od 15 czerwca do 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokryw glebowej, nie więcej niż dwa razy w roku, przy wysokości koszenia 5-15 cm; możliwe spasanie jednak w obsadzie nie większej niż aktualnie stosowana	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciele lub posiadacz obszaru
		3	Przywracanie właściwego stanu siedliska: usunięcie nalotu drzew i krzewów w płatach siedliska 6510.		Działki nr: 7/1 (część), 7/2 (całość)	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		4	Użytkowanie ekstensywne kośne lub kośno-pastwiskowe. Koszenie działek w terminie od 1 do 15 czerwca, drugi pokos od 1 do 30 września, z usunięciem biomasy poza teren siedliska w ciągu 14 dni od skoszenia.	Koszenie na wysokości 10-15 cm. Nie należy kosić okrężnie od zewnątrz do środka koszonej powierzchni. Nawożenia poniżej 60 kg N/ha/rok i niestosowanie środków ochrony roślin (poza mazaczami herbicydowymi).	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		5	W wypadku ekstensywnego użytkowania kośno-pastwiskowego, pierwszy pokos w terminie i warunkach jak powyżej, wypas zwierząt po pierwszym pokosie od 15 sierpnia do 15 października, obsada do 1 DJP/ha,	maksymalne obciążenie pastwiska do 5 DJP ha (2,5 t/ha). Dopuszczalny jest całoroczny wypas bydła i koni pod warunkiem stosowania wypasu naprzemiennie z użytk. kośnym (całoroczny wypas działki nie częściej niż co trzeci rok).	Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		6	Pozostawianie 10-20% powierzchni niewykasanej łącznie dla wszystkich użytkowanych działek z siedliskiem (płaty niewykoszone powinny odnosić się do całości siedliska,	a nie tylko do działek ewidencyjnych), co roku w innym miejscu.	Cały obszar Natura 2000	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		7	Przywracanie właściwego stanu siedliska: usunięcie roślin gatunków inwazyjnych obcych siedliskowo lub geograficznie.		Cały obszar Natura 2000	Stale		Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obsz. Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości.
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
		1	Kontrola płatów siedlisk w zakresie wykonanych działań ochronnych co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMS co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		3	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działki nr: 7/1, 7/2, 9/1, 147/2, 148			Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		1						

10	8220 - Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii - 2a47	Nr	Działania związane z ochroną czynną				
		1					
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
		1	Ochrona bierna siedliska		Działka 190/2	Stale	Nadleśnictwo Łądek Zdrój
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych				
		1	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMŚ co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
1	Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie ocienienia na stan siedliska - ocena eksperta w trzecim roku po ustanowieniu PZO, ocena w ramach monitoringu stanu przedmiotu ochrony;	w wypadku stwierdzenia negatywnego wpływu - usunięcie części zadrzewień w celu odsłonięcia siedliska (wskazane przez eksperta)	Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwo Łądek Zdrój		
11	8220 - Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii - 3d4a	Nr	Działania związane z ochroną czynną				
		1					
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
		1	Ochrona bierna siedliska		Działka 190/2	Stale	Nadleśnictwo Łądek Zdrój
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych				
		1	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMŚ co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
1	Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie ocienienia na stan siedliska - ocena eksperta w trzecim roku po ustanowieniu PZO, ocena w ramach monitoringu stanu przedmiotu ochrony;	w wypadku stwierdzenia negatywnego wpływu - usunięcie części zadrzewień w celu odsłonięcia siedliska (wskazane przez eksperta)	Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwo Łądek Zdrój		
12	8220 - Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii - 7c59	Nr	Działania związane z ochroną czynną				
		1					
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
		1	Ochrona bierna siedliska		Działka 190/2	Stale	Nadleśnictwo Łądek Zdrój
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych				
		1	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMŚ co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
1	Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie ocienienia na stan siedliska - ocena eksperta w trzecim roku po ustanowieniu PZO, ocena w ramach monitoringu stanu przedmiotu ochrony;	w wypadku stwierdzenia negatywnego wpływu - usunięcie części zadrzewień w celu odsłonięcia siedliska (wskazane przez eksperta)	Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwo Łądek Zdrój		

13	8220 - Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii - d7bd	Nr	Działania związane z ochroną czynną				
		1					
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
		1	Ochrona bierna siedliska		Działka 190/2	Stale	Nadleśnictwo Łądek Zdrój
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych				
		1	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMŚ co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
1	Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie ocienienia na stan siedliska - ocena eksperta w trzecim roku po ustanowieniu PZO, ocena w ramach monitoringu stanu przedmiotu ochrony;	w wypadku stwierdzenia negatywnego wpływu - usunięcie części zadrzewień w celu odsłonięcia siedliska (wskazane przez eksperta)	Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwo Łądek Zdrój		
14	8220 - Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii - d935	Nr	Działania związane z ochroną czynną				
		1					
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
		1	Ochrona bierna siedliska		Działka 190/2	Stale	Nadleśnictwo Łądek Zdrój
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych				
		1	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMŚ co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
1	Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie ocienienia na stan siedliska - ocena eksperta w trzecim roku po ustanowieniu PZO, ocena w ramach monitoringu stanu przedmiotu ochrony;	w wypadku stwierdzenia negatywnego wpływu - usunięcie części zadrzewień w celu odsłonięcia siedliska (wskazane przez eksperta)	Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwo Łądek Zdrój		
15	9130 - Żyzne buczyny - 11ae	Nr	Działania związane z ochroną czynną				
		1					
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
		1	Utrzymanie obecnego sposobu gospodarowania w siedlisku		Działka 190/2	Stale	Nadleśnictwo Łądek Zdrój
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych				
		1	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMŚ co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
1	Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie zwierzyny płowej na stan siedlisk - założenie poletek doświadczalnych w siedliskach w drugim roku realizacji PZO, ocena w ramach monitoringu stanu przedmiotu ochrony;	w wypadku stwierdzenia wzrostu oddziaływania do skali zagrażającej samoodnowieniu siedlisk - zmniejszanie presji poprzez redukcję populacji zwierzyny łownej według zasad wskazanych przez eksperta	Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwo Łądek Zdrój		

16	9130 - Żyzne buczyny - 3c3a	Nr	Działania związane z ochroną czynną				
		1					
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
		1	Utrzymanie obecnego sposobu gospodarowania w siedlisku		Działka 190/2	Stale	Nadleśnictwo Łądek Zdrój
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych				
		1	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMŚ co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
1	Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie zwierzyny płowej na stan siedlisk - założenie poletek doświadczalnych w siedliskach w drugim roku realizacji PZO, ocena w ramach monitoringu stanu przedmiotu ochrony;	w wypadku stwierdzenia wzrostu oddziaływania do skali zagrażającej samoodnowieniu siedlisk - zmniejszanie presji poprzez redukcję populacji zwierzyny łownej według zasad wskazanych przez eksperta	Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwo Łądek Zdrój		
17	9130 - Żyzne buczyny - cfc3	Nr	Działania związane z ochroną czynną				
		1					
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
		1	Utrzymanie obecnego sposobu gospodarowania w siedlisku		Działka 190/2	Stale	Nadleśnictwo Łądek Zdrój
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych				
		1	Ocena stanu zachowania siedlisk zgodnie z metodyką PMŚ co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
		2	Dokumentacja fitosocjologiczna siedlisk co 3 lata od roku ustanowienia PZO		Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
1	Uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie zwierzyny płowej na stan siedlisk - założenie poletek doświadczalnych w siedliskach w drugim roku realizacji PZO, ocena w ramach monitoringu stanu przedmiotu ochrony;	w wypadku stwierdzenia wzrostu oddziaływania do skali zagrażającej samoodnowieniu siedlisk - zmniejszanie presji poprzez redukcję populacji zwierzyny łownej według zasad wskazanych przez eksperta	Działka 190/2		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwo Łądek Zdrój		

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

L.p.	Przedmiot ochrony	Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
1	*Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach 9180	1. Zachowanie siedliska oraz doprowadzanie do właściwego stanu we fragmencie nadmiernie eksploatowanym. Poprawa struktury drzewostanu - pozostawienie do naturalnej sukcesji i rozwoju	Struktura i funkcja	Gatunki charakterystyczne, martwe drewno, inwazyjne gatunki obce, struktura drzewostanu	Monitoring ogólny - stanu zachowania siedliska przyrodniczego	co 3 lata - w okresie obowiązywania Planu	działka 5/12 (16.89180,50.35888) działka 190/2 (16.89504,50.35853 16.89173,50.35708)	Sprawujący nadzór nad Obszarem	5-6
2	Kwaśne buczyny 9110	1. Zachowanie siedliska na terenie ostoi w niepogorszonej formie. 2. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie wpływu zwierzyny płowej na siedlisko.	Struktura i funkcja	Gatunki charakterystyczne, martwe drewno, inwazyjne gatunki obce, struktura drzewostanu	Monitoring ogólny - stanu zachowania siedliska przyrodniczego	co 3 lata - w okresie obowiązywania Planu	działka 190/2 (16.89453,50.35942 16.89303,50.35734)	Sprawujący nadzór nad Obszarem	5-6
3	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie 6510	Zachowanie lub odtworzenie siedliska i poprawa jego stanu poprzez ochronę czynną - ekstensywne użytkowanie łąkarskie lub łąkarsko-pastwiskowe.	Struktura i funkcje, powierzchnia zgodnie z wytycznymi GIOŚ dla typu siedlisk	Gatunki charakterystyczne, ekspansja drzew i krzewów, ekspansywne gatunki roślin zielnych i gatunki inwazyjne, wołok	Monitoring ogólny - stanu zachowania siedliska przyrodniczego	co 3 lata - w okresie obowiązywania Planu	działki 7/1 oraz 7/2 (16.89572, 50.35714 16.89682, 50.35786)	Sprawujący nadzór nad Obszarem	6-7
4	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii 8220	1. Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony. 2. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie kształtowania warunków w części siedliska ulegającej ocienieniu	Struktura i funkcja	Gatunki charakterystyczne, pokrycie przez gatunki traw, występowanie jeżyn, bzu dzikiego i koralowego	Monitoring ogólny - stanu zachowania siedliska przyrodniczego	co 3 lata - w okresie obowiązywania Planu	działka 190/2 (16.89466,50.35936)	Sprawujący nadzór nad Obszarem	4
5	Żyzne buczyny 9130	1. Zachowanie siedliska na terenie ostoi w niepogorszonej formie. 2. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie wpływu zwierzyny płowej na siedlisko.	Struktura i funkcja	Gatunki charakterystyczne, martwe drewno, inwazyjne gatunki obce, struktura drzewostanu	Monitoring ogólny - stanu zachowania siedliska przyrodniczego	co 3 lata - w okresie obowiązywania Planu	działka 190/2 oraz działka 10 (16.89467,50.35744 16.89437,50.36024)	Sprawujący nadzór nad Obszarem	6-8

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

L.p.	Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
1	Uchwała Nr XVI/185/03 Rady Miejskiej w Łądku Zdroju z dnia 3 grudnia 2003 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Lutynia (Uchwała Nr XVI/185/03 Rady Miejskiej w Łądku-Zdroju z dnia 3 grudnia 2003 r.)	Wyłączenie działki ewid. nr 5/16 spod zabudowy. Obszar powinien posiadać wyłącznie przeznaczenie leśne.

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Nie stwierdzono potrzeby opracowania planu ochrony dla fragmentu lub całości Obszaru. Aktualny stan wiedzy jest wystarczający do odpowiedniego zaplanowanie ochrony w Obszarze w celu zachowania lub poprawy stanu ochrony przedmiotów ochrony w Obszarze. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w Obszarze.

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

L.p.	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
1	siedlisko 6430 - pokrycie pow. Obszaru 4,45%	usunąć siedlisko z SDF	Siedlisko nigdy nie występowało w Obszarze. Przy sporządzaniu SDF Obszaru jako siedlisko 6430 potraktowano zarastające gatunkami ziołoroślowymi siedlisko 6510. Siedlisko 6430 to ziołorośla nadrzeczne i górskie zawsze występujące przy ciekach. W granicach Obszaru nie istnieją odpowiednie warunki do rozwoju tego typu siedliska.
2	siedlisko 6510 - pokrycie pow. Obszaru 40,07%	46,9%	Na podstawie aktualnych badań terenowych w sezonie 2011 z użyciem urządzeń GPS.
3	siedlisko 8220 - pokrycie pow. Obszaru 0,06 %	0,1%	Na podstawie aktualnych badań terenowych w sezonie 2011 z użyciem urządzeń GPS.

4	siedlisko 9110 - pokrycie pow. Obszaru 2,05%	3,6 %	Na podstawie aktualnych badań terenowych w sezonie 2011 z użyciem urządzeń GPS.
5	siedlisko 9130 - pokrycie pow. Obszaru 6,83 %	5,5%	Na podstawie aktualnych badań terenowych w sezonie 2011 z użyciem urządzeń GPS.
6	siedlisko 9180 - pokrycie pow. Obszaru 27,81 %	20%	Na podstawie aktualnych badań terenowych w sezonie 2011 z użyciem urządzeń GPS.
7	stopień repr. siedliska 8220 - kat. D	zmiana na kat. C	Siedlisko drobnopowierzchniowe z natury - niewielka powierzchnia nie upoważnia do wyłączenia go z przedmiotów ochrony w obszarze. Siedlisko dobrze wykształcone.
8	wydra 1355, pop. 1-3 i, kat. D	Usunąć gat. z SDF	Gatunek nie występuje na terenie obszaru - wyniki weryfikacji terenowej w trakcie prac na projektem PZO. W granicach Obszaru nie występują siedliska gatunku.
9	Pkt. 4.2 Wartość przyrodnicza i znaczenie	Zidentyfikowano 5 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które pokrywają w sumie około 70% powierzchni obszaru. Jego najistotniejszą wartością są lasy jaworowo-lipowe (priorytetowy typ siedliska; 9,5 ha), reprezentujące tu podtyp sudecki, spontanicznie regenerujące się, także na opuszczonym pastwisku w południowo-zachodniej części obszaru. Ponadto występują tu żyzne lasy bukowe (ok. 1,5 ha) i kwaśne buczyny na wychodniach bazaltu (ok. 0,5 ha). Znaczną część obszaru pokrywają ekstensywnie użytkowane łąki (ok. 12 ha). Z siedlisk nieleśnych występują ponadto niewielkie płyty ziołorośli i roślinności na urwiskach krzemianowych z <i>Asplenium septentrionale</i> (3 stanowiska). Na obszarze stwierdzono też występowanie 2 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (<i>Dryocopus martius</i> i <i>Glaucidium passerinum</i>), rzadkiej w skali kraju popielicy <i>Glis glis</i> i zagrożonego gatunku porostu <i>Peltigera praetextata</i> (kategoria VU).	Dostosowano zapis do aktualnej wiedzy o wartości przyrodniczej i przedmiotach ochrony Obszaru
10	4.3 Zagrożenia	Najistotniejsze zagrożenia dla przedmiotów ochrony stanowią: intensywne użytkowanie drzewostanów (część zasobów siedliska 9180), zaprzestanie użytkowania części łąk świeżych (6510) oraz presja antropogeniczna na siedliska leśne od osady Ułęże. Potencjalne zagrożenie stanowi intensyfikacja leśnictwa oraz użytkowania rolniczego. Fragmenty bogatych gatunkowo łąk kośnych są intensywnie spասane (głównie we wschodniej części obszaru). W Ułężu, w sąsiedztwie proponowanej ostoi, powstało w ostatnich latach wiele domów letniskowych	Dostosowano treść zapisu do uzyskanej w trakcie pracy nad projektem PZO wiedzy o istniejących i potencjalnych zagrożeniach dla przedmiotów ochrony Obszaru

Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
Brak dokumentów	

11. Zestawienie uwag i wniosków

L.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	Moduł A		
1		Burmistrz Łądeka-Zdroju pismo z dnia 2011-12-12	Zgłoszono uwagi dot. błędnie wpisanych nazwisk przedstawicieli UMiG Łądek-Zdrój oraz oczywistych pomyłek pisarskich w tekście projektu PZO. Uwagi uwzględniono.
	Moduł B		
1			
	Moduł C		
1		Burmistrz Łądeka-Zdroju pismo z dnia 2011-12-12	Zgłoszono wniosek o wykreślenie z projektu PZO zapisu odnoszącego się do wyłączenia spod zabudowy działek ewid. nr 193/2 oraz 5/16. Zrezygnowano z zapisu dla dz. nr 193/2 - w trakcie wizji terenowej związanej z opracowywaniem projektu PZO stwierdzono, iż działka została już zabudowana, wobec czego zapis umieszczony w projekcie Planu jest bezzasadny. W odniesieniu do dz. nr 5/16 utrzymano pierwotny zapis w projekcie PZO. Teren działki jest miejscem występowania siedliska 9180 dopuszczenie zabudowy na tym terenie doprowadziłoby do zniszczenia płatu siedliska i uszczerpkienia jego zasobów w Obszarze.
2		Nadleśnictwo Łądek-Zdrój pismo z dnia 2011-05-13	Zgłoszono wniosek o usunięcie z treści projektu PZO zapisu mówiącego o konieczności dokonania wycinki młodych okazów klonu zwyczajnego i klonu jawora w celu doświetlenia jednego ze stanowisk siedliska 8220. Wniosek Nadleśnictwa Łądek-Zdrój został zaakceptowany, po ponownym przeanalizowaniu sytuacji terenowej, warunków funkcjonowania płatu siedliska uznano, iż odpowiedni stan ochrony zostanie zapewniony poprzez ochronę bierną stanowiska i nie ma potrzeby podejmowania specjalnych działań ochronnych w tym miejscu.

12. Literatura

Jankowski W. (red.). 2002. Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Łądek Zdrój. Fulica - Jankowski Wojciech, Wrocław. Msc.

Krukowski M. 2004. Dane niepublikowane (unpublished data).

Świerkosz K. 2004. Dane niepublikowane (unpublished data).

INWENTARYZACJE PRZYRODNICZE - INFORMACJA O PRZEPROWADZONYCH INWENTARYZACJACH PRZYRODNICZYCH

Świerkosz K., Reczyńska K. 2011. Ekspertyza przyrodnicza wykonana na potrzeby opracowania Planu Zadań Ochronnych Czarne Urwisko koło Lutyni. Siedliska przyrodnicze. URS/Scott Wilson 2011 r.

Żuk K. 2011. Ekspertyza przyrodnicza wykonana na potrzeby opracowania Planu Zadań Ochronnych Czarne Urwisko koło Lutyni. Bezkręgowce. URS/Scott Wilson 2011 r.

Lewandowski W. Ekspertyza przyrodnicza wykonana na potrzeby opracowania Planu Zadań Ochronnych Czarne Urwisko koło Lutyni. Ssaki. URS/Scott Wilson 2011 r.

13. Załączniki

Nazwa

Data dodania

1. Etap wstępny pracy nad Planem

1.1. Informacje ogólne

1.2 Ustalenie terenu objętego Planem

1.3. Mapa obszaru Natura 2000

1.4. Opis założeń do sporządzania Planu

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów

2.4. Zagospodarowanie terenów i działalność człowieka

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych - dane zweryfikowane

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

4. Analiza zagrożeń

5. Cele zadań ochronnych

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

11. Zestawienie uwag i wniosków

12. Literatura

13. Załączniki

